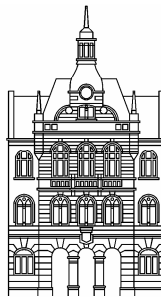

Mestna občina Novo mesto

Župan

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 244, faks: 07 / 39 39 269
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 610-3/2008
Datum: 13.2.2008

**OBČINSKI SVET
MESTNE OBČINE NOVO MESTO**

ZADEVA: **PREDLOG Strategije kulture v Mestni občini Novo mesto v obdobju 2007 – 2013 - 2. del**

Namen: Sprejem strategije

Pravna podlaga: - Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/2007 - UPB1)
- Statut Mestne občine Novo mesto (Uradni list RS, št. 96/2006 in 4/2008)

Poročevalec: Oddelek za družbene dejavnosti

Obrazložitev: V prilogi

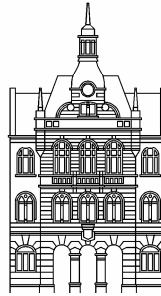
Predlog sklepa:

Potrdi se predlog strategije kulture v Mestni občini Novo mesto v obdobju 2007 – 2013 – 2. del.

Alojzij MUHIČ
ŽUPAN
MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Mestna občina Novo mesto

**Občinska uprava
Urad direktorja**

Seidlova cesta 1
8000 Novo mesto
tel.: 07 / 39 39 206, faks: 07 / 39 39 208
e-pošta: mestna.obcina@novomesto.si
www.novomesto.si

Številka: 610-3/2008
Datum: 11.2.2008

OBČINSKEMU SVETU MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Zadeva: STRATEGIJA KULTURE V MO NOVO MESTO V OBDOBJU 2007 – 2013, 2. DEL

I. UVOD IN OBRAZLOŽITEV

Dokument Strategija na področju kulture, 2. del predstavlja nadgradnjo dokumenta Strategija na področju kulture, 1. del, ki je bil sprejet na 31. seji občinskega sveta Mestne občine Novo mesto 28.9.2006.

1. del strategije je zajemal zgodovinski oris nastanka in delovanja javnih in zasebnih zavodov na področju kulture, njihovo poslanstvo, vizija infrastrukturnega in programskega ter projektnega razvoja umetnosti in kulture v MO Novo mesto. Zajeti so naslednji sklopi: **Zgodovina obstoječih kulturnih organizacij, Poslanstvo ter Strateške prioritete razvoja kulture** (razvidno iz priloge 1: Strategija na področju kulture, 1. del).

2. del strategije predstavlja dopolnitev in nadgradnjo predhodnega dokumenta. Vsekakor pa je dokument »živa materija«, ki se bo letno evalvirala in nadgrajevala z aktualnimi vsebinami na področju umetnosti in kulture ter infrastrukturnega razvoja, bodisi v vsebinskem, kadrovskem, organizacijskem in razvojnem smislu.

Župan je 15.1.2007 imenoval komisijo za izdelavo strategije na področju kulture v sestavi Zdenko Picelj (predsednik), Saša Šepec, Danijel Brezovar, Bojan Bencik, Slavka Kristan, Borut Pelko in Sandra Boršič. Imenovani člani so poznavalci na področjih muzealstva in kulturne dediščine, profesionalne kulture s področja uprizoritvenih, glasbenih, multimedijskih, vizualnih umetnosti, založništva, knjižničarstva, ljubiteljske kulture ter javne in zasebne sfere delovanja kulturnih zavodov. Komisija je imela nalogo izdelati končni dokument ter ga pripraviti za obravnavo na občinskem svetu. Svoje delo je komisija zaključila septembra 2007. Oba dela strategije temeljita na Nacionalnem kulturnem programu (glede klasifikacije po umetniških področjih) ter razvojnih usmeritvah, vendar pa sta dokumenta prvenstveno vpeta v lokalni prostor in vsebine, ki so aktualne v lokalni skupnosti ter glede na proračunske (finančne) okvirje in zmožnosti MO Novo mesto.

V **uvodnem delu** so opredeljeni cilji strategije, ki zajemajo štiri področja kulturnega delovanja in razvoja, in sicer:

- ohranjanje kakovostnih vsebin kulturnega življenja v MO Novo mesto,
- razvoj naprednih kulturnih vsebin, ki presegajo lokalno in regionalno raven,
- glavni infrastrukturni problemi,

- povečanje kulturne potrošnje.

V **Strateških prioritetah razvoja kulture** so opredeljene:

- prioritete razvoja na področju infrastrukture z ocenjenimi stroški, ki predstavljajo celotno vrednost investicij (ne pa planiranega vložka MO Novo mesto), časovna opredelitev del,
- poudarek in natančnejša opredelitev vsebin in investicij za posamezne objekte in sklope: Narodni dom, Anton Podbevšek Teater, Arheološki park Marof ter center LokalPatriot,
- kulturne vsebine s poudarki na lastni produkciji in razvojni usmeritvi (klasifikacija dejavnosti je povzeta po nacionalnem kulturnem programu),
- poudarjen je pomen mednarodnega sodelovanja; v ta segment je vključena skupna kandidatura mesta Maribor (partnerstvo petih občin, med drugimi tudi MO Novo mesto) ter Evropsko prestolnico kulture 2012,
- promocija kulture,
- vzgoja in izobraževanje v kulturi,
- kulturna politika, ki zajema opredelitev načina financiranja javnih zavodov, kadrovskega načrtovanja, izvedbe javnih razpisov in pozivov ter možnosti javno zasebnega partnerstva in podeljevanja koncesij na področju kulture.

Bistvo **zaključnega dela** je v dejstvu, da dokument ni zaključen in zaprt sistem temveč je naravnan razvojno glede na aktualne vsebine, ki se v MO Novo mesto nadgrajujejo, spreminjajo in nastajajo. Hkrati je potrebno strateške usmeritve zapisane v dokumentu letno preverjat in evalvirat glede na finančno in izvedbeno realizacijo programov in projektov.

II PREDLOG SKLEPA

Občinskemu svetu predlagamo:

Sklep 1

Sprejme se predlog Strategije kulture v Mestni občini Novo mesto v obdobju 2007 do 2013, 2. del.

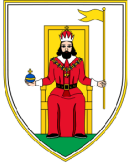
Pripravila:
Sandra Boršič, višji svetovalec

DIREKTOR OBČINSKE UPRAVE
Mag. Sašo MURTIČ

Vodja oddelka:
Mateja JERIČ

PRILOGE:

1. Strategija na področju kulture, 1. del
2. Strategija na področju kulture, 2. del.

**STRATEGIJA KULTURE
V MESTNI OBČINI NOVO MESTO
V OBDOBJU 2007–2013
1. DEL**

V Novem mestu, september 2006

KAZALO

1. UVODNIK.....	6
2. ZGODOVINA OBSTOJEČIH KULTURNIH ORGANIZACIJ.....	8
2.1. PROFESIONALNA KULTURA na področju uprizoritvene, glasbene, vizualne in intermedijske umetnosti	8
2.2. KULTURNA DEDIŠČINA – muzejska, spomeniškovarstvena in arhivska dejavnost ...	8
2.3. LJUBITELJSKA KULTURA.....	9
2.4. KNJIŽNIČNA IN ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST	9
3. POSLANSTVO	10
3.1. PROFESIONALNA KULTURA na področju uprizoritvene, glasbene, vizualne in intermedijske umetnosti	10
3.2. KULTURNA DEDIŠČINA – muzejska, spomeniškovarstvena in arhivska dejavnost .	11
3.3. LJUBITELJSKA KULTURA.....	11
3.4. KNJIŽNIČNA IN ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST	12
4. STRATEŠKE PRIORITETE RAZVOJA KULTURE	12
4.1. INFRASTRUKTURA	12
4.2. KULTURNE VSEBINE	14
4.3. PROMOCIJA KULTURE.....	17
4.4. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V KULTURI	17
4.5. KULTURNA POLITIKA	18
4.5.1. SOFINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV	18
4.5.2. KADRI	18
4.5.3. JAVNI RAZPISI IN POZIVI.....	19
4.5.4. KONCESIJE NA PODROČJU KULTURE.....	19
5. SKLEP.....	20

1. UVODNIK

Mestna občina Novo mesto je na podlagi 9. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. l. RS, št. 96/02) ter Resolucije o nacionalnem programu za kulturo (Ur. l. RS 28/04) začela oblikovati strategijo na področju kulture v Mestni občini Novo mesto v obdobju 2007–2013.

V danem časovnem okvirju izdelave strategije in glede na menjavo mandatov občinske uprave in mestnega sveta Komisija na področju kulture predlaga izdelavo strategije kulture v dveh fazah:

- **Strategija kulture – 1. faza**, v kateri Komisija že postavi ključne problemske sklope in strateške prioritete, ki naj jih stroka, javnost in lokalna skupnost obravnavajo in uskladijo z ostalimi razvojnimi dokumenti (rok izdelave: september 2006);
- **Strategija kulture – 2. faza**, končni dokument z natančnimi strateškimi cilji, ukrepi, financami, roki in nosilci (rok izdelave: junij 2007).

Uvodni del besedila *Strategije kulture – 1. faza* predstavlja grob presek obstoječega stanja na področju kulture in zajema zgodovino ter poslanstvo posameznih kulturnih organizacij ter dejavnosti s področja kulture. V nadaljevanju so predstavljene strateške prednostne naloge razvoja kulture (infrastruktura, vsebine), promocija kulture, naloge na področju izobraževanja, kadrov in kulturne politike.

Mestna občina Novo mesto ima na področju kulture velik kadrovski in vsebinski potencial. Na področju institucionalne kulture delujejo številne organizacije, javne in zasebne. Med njimi so štirje javni zavodi, katerih ustanoviteljica je Mestna občina Novo mesto – *Kulturni center Janeza Trdine, Dolenjski muzej Novo mesto, Knjižnica Mirana Jarca* in nov *Anton Podbevšek Teater* (maj 2005). Vsi zavodi so širšega, tj. regijskega pomena. Na področju kulture delujeta v občini zavoda, katerih ustanoviteljica je država, in sicer *Zavod za varstvo kulturne dediščine RS, OE Novo mesto*, in *Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino*. Med največjimi kulturnimi producenti v mestu in regiji sta tudi dva zasebna zavoda, in sicer sta to *LokalPatriot* in *Založba Goga*, ki sta se uveljavila na nacionalni in tudi mednarodni ravni. Posebno mesto ima ljubiteljska dejavnost. Ključni organizaciji, ki povezujeta in nudita pomoč društvom na področju ljubiteljske kulture sta *Zveza kulturnih društev Novo mesto* kot zveza ljubiteljskih društev in *Javni sklad RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Novo mesto*, katerega ustanovitelj je država. H kulturni podobi občine pa s pedagoško in koncertno dejavnostjo prispeva tudi *Glasbena šola Marjana Kozine*, v okviru katere deluje Novomeški simfonični orkester.

Ob naštetih največjih kulturnih organizacijah pomembno mesto zasedajo tudi manjše in mlajše organizacije, posamezniki in neformalne skupine.

Kot pereče probleme na področju kulture izpostavljamo predvsem:

- pomanjkanje uradne kulturne politike,
- administrativno financiranje **namesto programskega**,
- **dolgoročno** neurejena infrastruktura že uveljavljene novomeške kulturne produkcije **močno omejuje širitev in mednarodni razvoj (usoda Kluba LokalPatriot po prodaji objekta, neurejena poletna festivalska prizorišča, pomanjkanje koncertne dvorane za klasično glasbo, dvorane za izvajanje gledališke dejavnosti, nedograjena galerija sodobnih umetnosti)**,

- **skromna** infrastruktura in pomanjkanje prostorov za vaje ljubiteljskih društev; **nekaj društev ima vaje v prostorih KC Janeza Trdine, mnoga plačujejo najemnino v najetih prostorih šol, cerkva in drugih objektov;**
- pomanjkanje prostorov se kaže tudi na področju varstva kulturne dediščine; **Dolenjski muzej Novo mesto nujno potrebuje depoje za shranjevanje bogatih arheoloških in drugih muzejskih zbirk, za njihovo strokovno obdelavo, hranjenje in predstavitev;**
- slaba informacijska in promocijska podpora **kulturi (problem TIC-a, usmerjevalnih tabel, označbe objektov, informatizacija kulture ...).**

Vsekakor bomo morali na področju kulture okrepiti povezavo med kulturo in ostalimi področji – s šolstvom, z gospodarstvom, s turizmom in športom. Trženje kulture skozi gospodarstvo v povezavi z drugimi področji, izkoriščanje novih možnosti financiranja iz strukturnih skladov, povezovanje izvajalcev na področju kulture ter usklajena promocija kulturnega dogajanja ter promocija Novega mesta kot mesta situl so izzivi za novomeško kulturo v prihodnosti.

V naslednjem poglavju Komisija predlaga strateške prioritete, ki jih je v kasnejši Strategiji kulture treba podrobneje opredeliti v obliki strateških ciljev (po kriteriju S.M.A.R.T.) in ukrepov, jih opremiti s finančnim delom, časovnico in z nosilci. K uresničevanju teh bo Mestna občina Novo mesto težila v naslednjih letih ter jih obravnavala v letnih razvojnih načrtih in drugih operativnih načrtih.

Na področju kulture predstavljamo štiri splošne prioritete:

1. **ohranjanje kakovostnih vsebin** kulturnega življenja Mestne občine Novo mesto in njene dediščine,
2. ustvarjati pogoje za **razvoj** naprednih kulturnih vsebin s prepoznavno lokalno ustvarjalno noto ter z regijskim in mednarodnim dometom,
3. najti rešitve **glavnih infrastrukturnih težav** in vzpostavitev vzvodov za partnerstvo med javnim in zasebnim sektorjem,
4. sistematično **povečevati kulturno potrošnjo.**

Kultura v Mestni občini Novo mesto sega v vse pore družbenega življenja in je odprta do novih, svežih programov za vse skupine občanov, povezana z gospodarstvom, turizmom, športom in izobraževanjem, ki vedno išče nove alternativne vire financiranja, kar samo še pospešuje njen razvoj in se predstavlja v javnosti kot enoten organizem. Novomeški in dolenjski kulturni prostor je del širšega evropskega kulturnega območja, zato je povezovanje in sodelovanje tako s kulturnimi organizacijami kot z ustanovami Evropske unije dobra priložnost za razvoj.

2. ZGODOVINA OBSTOJEČIH KULTURNIH ORGANIZACIJ

2.1. PROFESIONALNA KULTURA na področju uprizoritvene, glasbene, vizualne in intermedijske umetnosti

Kulturni center Janeza Trdine je pravni naslednik Doma kulture Novo mesto. Ustanovila ga je Mestna občina Novo mesto, in sicer leta 1995. Ponuja oz. ponujal je tri oz. štiri abonmaje: gledališkega, glasbenega, otroškega in filmskega (zadnji je prešel v roke Anton Podbevšek Teatra), skrbi pa tudi za izvedbo izvenabonmajskih dogodkov in za razstavno dejavnost ter nekatere druge dogodke (tudi prireditve drugih organizatorjev in prireditve kongresnega značaja). V upravljanju ima stavbo KC Janeza Trdine in obnovljene pritlične prostore Narodnega doma.

LokalPatriot je nastal 1998 in po ureditvi *Kluba LokalPatriot* v letu 2000 začel izvajati svojo redno dejavnost, ki jo je v času do danes vsebinsko in kakovostno nadgradil (*Klub LokalPatriot*, *Galerija Simulaker*, *Delavnico Jazzinty* nadgradijo v mednarodni festival *JAZZINTY*, *Koncertni cikel Jazzinty* preraste v *.JA – Jazzinty Abonma*, *Delavnica Fotopub* preraste v *FOTOPUB – mednarodni festival dokumentarne fotografije*, odprtje *Multimedijskega centra Dolenjske ...*, *soproducentstvo pri Novomeških poletnih večerih*). LokalPatriot je ustanovni član nacionalnih mrež M3C in MaMa.

Anton Podbevšek Teater je bil ustanovljen maja 2005 po dolgoletnih prizadevanjih in večkratnih neuspešnih poskusih, da bi v Novem mestu zaživelo profesionalno gledališče.

Novomeški simfonični orkester je nastal leta 1989 in deluje pod strokovnim vodstvom javnega zavoda Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto, pokroviteljstvom MO Novo mesto in Krke.

2.2. KULTURNA DEDIŠČINA – muzejska, spomeniškovarstvena in arhivska dejavnost

Leta 1950 je Ljudski odbor ljubljanske oblasti ustanovil **Dolenjski muzej** in ga z odločbo 1. junija istega leta predal v pristojnost Okrajnega ljudskega odbora Novo mesto. Ustanovitev Dolenjskega muzeja, v okviru katerega je sprva delovala tudi spomeniškovarstvena (do leta 1968) in arhivska (do leta 1973) služba, je nedvomno razgibala kulturno ponudbo in dogajanja v mestu ob Krki in širši regiji. Še posebej od leta 1953, ko so bile v obnovljeni stavbi Križatije, kjer je muzej dobil svoje prostore, odprte prve stalne razstave. Od takrat se je muzej kot pokrajinski muzej splošnega tipa vse bolj širil in krepil do sredine osemdesetih let, ko je z Jakčevim domom dobil približno današnjo podobo s petimi stavbami, petimi stalnimi postavitvami – arheološko, etnološko, novejšo zgodovino (NOB) in likovno-pedagoško ter Jakčevo zbirko – in petimi kustodiatimi – arheološkim, etnološkim, novejšo zgodovino, kulturno zgodovino in umetnostno zgodovino ter pedagoško in restavratorsko-konzervatorsko službo. Konec leta 1994 pa je postala sestavni del muzeja še dislocirana enota Kočevski rog. Muzej s stalnimi postavitvami in z občasnimi razstavami z vseh področij muzejskega dela ter bogato založniško dejavnostjo skrbi za primerno predstavitev premične kulture dediščine širši javnosti.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Novo mesto, je bil kot samostojen Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto ustanovljen leta 1983, prej je od leta 1980 deloval kot organizacijska enota Zavoda za družbeno planiranje, še prej pa je za področje spomeniškega varstva skrbel Republiški zavod za spomeniško varstvo oz. Ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine.

Ustanovitelj **Zgodovinskega arhiva Ljubljana** je Republika Slovenija. Svojo dejavnost arhiv izvaja na sedežu arhiva v Ljubljani in svojih štirih dislociranih enotah, od katerih Enota za Dolenjsko in Belo krajino deluje v Novem mestu. Enota za Dolenjsko in Belo krajino je začela delovati leta 1973. Od takrat pa do danes je veliko pripomogla, da se je odnos do arhivskega gradiva in do pisne dediščine precej spremenil.

2.3. LJUBITELJSKA KULTURA

V sedemdesetih letih je bila Zveza kulturnih organizacij (ZKO) osnovna nosilka in povezovalka ljubiteljskega kulturnega dogajanja v širši lokalni skupnosti. Njeno delovanje je bilo usmerjeno v spodbujanje in razvijanje najrazličnejših oblik organiziranja in povezovanja vseh kulturnih dejavnikov v lokalnih skupnostih, spodbujanje kulturnega organiziranja otrok in mladine v šolah. Z novo zakonodajo na področju lokalne samouprave in prepuščenosti ljubiteljske kulture občinskemu financiranju je obstajala nevarnost, da mreža zvez kulturnih organizacij razpade, ljubiteljska kultura pa razdobi. Zato je država ustanovila Javni sklad za kulturne dejavnosti kot tisti poklicni javni zavod, ki v prihodnje skrbi in povezuje vsa kulturna društva v širšem lokalnem prostoru in zagotavlja skladen in uravnotežen kulturni razvoj v Sloveniji. ZKO je tako postala prostovoljna organizacija civilnega združevanja članov, skupin in posameznikov, ki izvajajo dogovorjene projekte društev.

Ljubiteljska kultura je v funkciji:

- kakovostnega preživljanja prostega časa,
- kulturnega ustvarjanja in poustvarjanja,
- kulturne vzgoje in izobraževanja,
- kulturnega posredništva.

Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Novo mesto s svojo dejavnostjo deluje v šestih občinah, v katerih je danes več kot 65 kulturnih društev. Večina društev sodeluje v programih, ki jih organizira območna izpostava sklada. V Mestni občini Novo mesto je teh društev in skupin 41. Najbolj uspešna društva, tudi z večkratnimi domačimi in mednarodnimi uspehi, so: Mešani pevski zbor Novo mesto, Mešani pevski zbor Pomlad, Pihalni orkester Krka, Folklorno društvo Kres. Tudi druga društva so za sodelovanje na različnih festivalih v tujini prejela priznanja: Mešani pevski zbor Krka, Mešani pevski zbor Revoz, Ženski pevski zbor Jasmin. Pomemben del dijaške in študentske ljubiteljske kulture povezuje Društvo novomeških študentov.

2.4. KNJIŽNIČNA IN ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto (v nadaljevanju KMJ) je bila ustanovljena kot javni zavod (s statusom okrožne študijske knjižnice) leta 1946 z nalogo, da zbira, obdeluje, hrani in posreduje različno strokovno in leposlovno literaturo na svojem območju. S postopno priključitvijo Ljudske (1962), Pionirske (1964) in Potujoče knjižnice (1978) ter z razvojem mreže krajevnih knjižnic (trenutno Šentjernej, Škocjan, Otočec in Straža) je postala ena večjih in pomembnejših kulturnih, izobraževalnih in informacijskih centrov Novega mesta in regije. Danes ima status osrednje območne knjižnice za Dolenjsko, Belo krajino in Posavje, kar pomeni, da izvaja posebne naloge za osrednje knjižnice v svoji regiji. Leta 2001 so bili dejavnosti in oddelki, razen Oddelka za mladino, preseljeni v novi prizidek. V letih 2007 in 2008 načrtujemo končanje adaptacije starih stavb knjižnice in preselitev dejavnosti in oddelkov, ki zdaj delujejo v neprimernih pogojih (Oddelek za mladino, Domoznanski oddelek, Posebne zbirke, prireditvena dvorana ...).

Založba Goga je edina dolenjska založba, ki kontinuirano izdaja knjige s področja leposlovja in glasbene zgoščenke s področja jaza, šansona in etna ter je izvajalec založništva v javnem interesu, pri čemer želi ohraniti status pomembnega nacionalnega kulturnega izvajalca na področju založništva. Primarni vsebinski področji sta izdajanje leposlovnih del domačih in prevodov tujih avtorjev (Literarna zbirka Goga) ter izdajanje glasbenih zgoščenk slovenskih izvajalcev na področju etna, jaza in šansona (zbirka Goga Musica). Poleg tega

zavod deluje še na naslednjih vsebinskih področjih: izdajanje strokovne literature (zbirka Anagoga) ter mladinskih in otroških knjig, dejavnost knjigarne kot kulturne stične točke (Knjigarna Goga), izdajanje regionalnega časopisa Park ter izdajanje glasbenih zgoščenk kvalitetnih, a komercialno manj zanimivih dolenjskih glasbenih skupin (zbirka Goga LP).

3. POSLANSTVO

3.1. *PROFESIONALNA KULTURA na področju uprizoritvene, glasbene, vizualne in intermedijske umetnosti*

Poslanstvo zavoda **Kulturni center Janeza Trdine** je trajno in nemoteno izvajanje programov in projektov ter posredovanje umetniške ustvarjalnosti in poustvarjalnosti na področjih uprizoritvenih, glasbenih, vizualnih, avdiovizualnih, filmskih in drugih umetnosti ter novih medijev. Skozi vzgojno-izobraževalne vsebine, namenjene otrokom in mladini, vpliva na oblikovanje estetskega in umetniškega čuta. Zavod omogoča poklicno in kakovostno produkcijo ter opravlja vlogo kulturnega žarišča na Dolenjskem.

LokalPatriot je kulturna organizacija s posebnim mladinskim programom, ki deluje na področju prireditvene in vzgojno-izobraževalne umetniške produkcije s Klubom LokalPatriot, z Galerijo Simulaker, Multimedijem centrom Dolenjske in Mladinskim ustvarjalnim središčem. S svojimi številnimi rednimi kulturnimi programi in projekti združuje ustvarjalce, ki želijo z razpoznavnim delom in ustvarjanjem dati svoj doprinos h kulturni, družbeni, informacijski, vzgojno-izobraževalni in duhovni rasti regije.

Anton Podbevšek Teater je najmlajše slovensko gledališče. Kot institucija identitete Novega mesta in Dolenjske bo enakopravno nastopilo na »gledaliških bojiščih« sodobne evropske umetnosti. Njegove produkcije bodo vezane na oblike umetnosti znotraj uprizoritvenih umetnosti (sinteza literature, plesa, glasbe, arhitekture, slikarstva in filma). Razvijalo bo žanrsko bogastvo (muzikal, dramsko in post-dramsko gledališče, otroško gledališče in plesno gledališče), katerega cilj je hkrati množična in elitna kultura. Od jeseni do pomladi bo razvijalo izobraževanje v okviru Akademije, kjer bodo mojstri odrskega govora in igre, sodobnega plesa in režije novomeškimi srednješolcem predavali veščine, ki jih bodo na koncu delavnice predstavili kot javno produkcijo.

Poslanstvo **Novomeškega simfoničnega orkestra** je odkrivanje in razvijanje glasbenih sposobnosti in nadarjenosti, sooblikovanje osebnosti in načrtno izboljševanje glasbene izobraženosti prebivalstva, pridobivanje znanja, omogočanje umetniškega doživljanja in izražanja.

3.2. KULTURNA DEDIŠČINA – muzejska, spomeniškovarstvena in arhivska dejavnost

Dolenjski muzej **Novo mesto** je pokrajinski muzej kompleksnega tipa, ki v svojem delovanju pokriva področja arheologije, etnologije, kulturne zgodovine, zgodovine in zgodovine umetnosti. Zelo razvito ima tudi pedagoško službo, v sodelovanju z ZVKD, OE Novo mesto, pa še restavratorsko konservatorsko službo za arheološko dediščino. V okviru muzeja delujeta tudi dislocirani enoti Jakčev dom in Kočevski rog. V svojem poslanstvu muzej v prvi vrsti skrbi za temeljno muzejsko delo, to je zbiranje, evidentiranje, proučevanje, dokumentiranje, hranjenje, varovanje, raziskovanje in predstavitev premične kulturne dediščine območja, za katerega je po Odredbi o mreži muzejev v Republiki Sloveniji tudi zadolžen. Muzej s stalnimi in z občasnimi razstavami z vseh področij muzejskega dela, bogato založniško in pedagoško dejavnostjo skrbi za primerno predstavitev premične dediščine v širši javnosti. Njegovo zelo pomembno poslanstvo je namreč, da na primeren način ohranja, varuje in predstavlja premično dediščino Novega mesta in Dolenjske, opozarja na njena pomen in vlogo v preteklosti, kar je zelo pomembno pri utrjevanju narodne zavesti in identitete.

Poslanstvo **ZVKD** je evidentirati, dokumentirati, razglašati, vključevati podatke o nepremični dediščini v prostorske in strateško-razvojne programe občin in države, vpisi v register nepremične dediščine, predvsem pa sodelovati z lastniki v procesu prenove in načrtovati prenovo slovenske nepremične kulturne dediščine. Prednostna naloga na območju Mestne občine Novo mesto pa so razglasitve kulturnih spomenikov v MO Novo mesto.

Glavna naloga **arhiva** je pridobivanje arhivskega gradiva, hranjenje in materialno varovanje arhivskega gradiva, zbiranje in strokovno obdelovanje javnega in zasebnega gradiva, izdelovanje inventarjev, vodnikov in drugih pripomočkov za uporabo arhivskega gradiva in njihovo objavlanje, objavlanje arhivskih virov, izdelovanje vodnikov in drugih pripomočkov o arhivskem gradivu, ki je v tujini in se nanaša na Slovenijo in Slovence, dopolnjevanje lastnega gradiva z reprodukcijo tega gradiva, sodelovanje z lastniki zasebnega arhivskega gradiva, strokovno svetovanje, izvajanje strokovnega nadzora, dajanje arhivskega gradiva v uporabo za znanstveno – raziskovalne in upravno pravne namene.

3.3. LJUBITELJSKA KULTURA

Ljubiteljska kultura je neločljiv del slovenske kulture, saj spodbuja ustvarjalnost in poustvarjalnost vseh njenih segmentov. Ob tem ohranja stoletno tradicijo ljudske kulture ter spodbuja nekonvencionalne in alternativne oblike kulturnega ustvarjanja, omogoča kakovostno preživljanje prostega časa, vzgaja in izobražuje ter zagotavlja kulturno posredništvo. Zato je pomembno, da se ljubiteljski kulturi prizna, da deluje v javnem interesu, in ji glede na kakovostne kazalce v lokalnih programih za kulturo omogoči boljše tehnične in infrastrukturne pogoje za izvajanje njene kulturne dejavnosti, vključno z razporejanjem javnih sredstev.

Poslanstvo Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti je, da skrbi za strokovno, izobraževalno, predstavitveno delovanje ljubiteljske kulture, za možnost primerjave, preglednosti in tekmovanja na območni, medobmočni in državni ravni za vsa umetnostna področja (glasba, folklor, gledališče in lutke, ples, literatura ...). Vse to z namenom medsebojne primerjave in vrednotenja dosežkov ter spodbujanja inovativnosti in ustvarjalnosti društev in posameznikov. Svoje programe bo usklajevala tudi iz izbirnimi vsebinami v osnovnih in srednjih šolah ter vanje vključevala vsa društva in skupine vseh starostnih struktur prebivalstva. Posebna skrb je namenjena pedagoškemu delu z mladimi v

različnih oblikah delavnic, na katerih se pod strokovnim vodstvom krepita njihova ustvarjalna sposobnost in inovativnost.

3.4. KNJIŽNIČNA IN ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST

KMJ kot splošna knjižnica podpira najširše potrebe neformalnega in formalnega izobraževanja v okolju (v vseh življenjskih obdobjih), in sicer z osnovno dejavnostjo – izposajo knjižničnega gradiva – kot tudi z dodatnimi dejavnostmi – bibliopedagoško, razstavno, prireditveno, založniško, s katerimi promovira lastno dejavnost, spodbuja bralne navade, izboljšuje rabo slovenskega jezika, seznanja uporabnike s slovensko in tujo knjižno produkcijo ter z avtorji.

Poudariti je treba tudi *socialno vlogo* knjižnice, saj zmanjšuje oz. blaži materialne razlike v družbi, omogoča srečevanje ljudi, zadrževanje v javnih prostorih, izmenjavo mnenj in informacij, navezovanje stikov ...

V skladu z Zakonom o knjižničarstvu (2001; 16., 25. in 26. člen) so med ključnimi cilji zavoda nadaljnje razvijanje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami, zagotavljanje knjižnične dejavnosti pripadnikom romske skupnosti ter zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva Slovincem v zamejstvu (nakup gradiv v Sloveniji, pomoč pri razvoju knjižnic slovenske manjšine) – KMJ kot splošna knjižnica na obmejnem območju sodeluje s Slovenci na Hrvaškem prek Gradske knjižnice Ivan Goran Kovačić v Karlovcu kot osrednje knjižnice Slovencev na Hrvaškem.

Založba Goga združuje mlade novomeške entuziaste in ustvarjalce, ki želijo z razpoznavnim delom in ustvarjanjem v Založbi Goga dati svoj prispevek h kulturni rasti Novega mesta in širše.

Založba poslanstvo uresničuje na naslednjih področjih:

- pomoč mlajšim in nepoznanim avtorjem ter njihova predstavitev širši slovenski literarni javnosti (prednostno ta usmeritev zajema dolenske, posavske oz. belokranjske avtorje);
- izdaja kakovostnih del literarnih in glasbenih avtorjev, ki zaradi nekomercialne narave svojih del ne najdejo ustreznega založniškega okolja, ki bi podprlo in s tem nadgradilo njihovo delo z ustrežno izdajo njihovih del;
- oživljanje starega mestnega središča Novega mesta prek organizacije prireditev in delovanja Knjigarne Goga;
- združevanje in sodelovanje s podobnimi lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi kulturnimi organizacijami.

4. STRATEŠKE PRIORITETE RAZVOJA KULTURE

4.1. INFRASTRUKTURA

Na področju javne kulturne infrastrukture so potrebni posegi, obnove, zaključki del ter prostorske rešitve, ki jih je treba udejaniti oziroma zagotoviti v obdobju od 2007 do 2013. Vse ocene višine investicij so približne.

objekt oz. zavod, ki upravlja z	vrsta del	višina ocenjene investicije	trajanje del
---------------------------------	-----------	-----------------------------	--------------

objektom			
<i>V izvedbi:</i>			
Knjižnica Mirana Jarca	dokončanje obnove starega dela knjižnice	523.000.000	končati do 2008
Dolenjski muzej Novo mesto	zaključek sanacije stavbe Križatije	30.000.000	končati do 2007
<i>Načrtovano:</i>			
Stavba – Glavni trg 30	odkup hiše na Glavnem trgu 30 za potrebe stalne razstave o zgodovini in razvoju Novega mesta, turistične in mladinske ter gostinske dejavnosti	80.000.000	2006–2007
Anton Podbevšek Teater	zaključek vseh potrebnih investicij v obnovo in adaptacijo Doma kulture za potrebe APT	70.000.000	2006–2010
Klub LokalPatriot – prireditveni prostor	ureditev prireditvenega prostora za potrebe LP velikosti 400 m ²	200.000.000	2006–2008
Muzejski vrtovi	ureditev poletnega festivalskega prizorišča	10.000.000/leto	2007
kažipoti, usmerjevalne table v MO Novo mesto	celovito in enotno označevanje pomembnih znamenitosti	10.000.000	2007
Dolenjski muzej Novo mesto	natečaj in izvedba rešitve muzejskega kompleksa s prizidkom h Križatiji za dvigalo za invalide	80.000.000	2007–2010
stavba Gl. trg 30	Obnova stavbe	300.000.000	2007–2009
Narodni dom	izdelava projektne dokumentacije in obnova stavbe za potrebe ljubiteljske kulture (kulturna društva), prireditvene dejavnosti, za delovanje Multimedijskega centra Dolenjske (projektne prostori Zavoda LokalPatriot)	500.000.000	določitev namembnosti 2007 obnova objekta 2007–2010
KC Janeza Trdine (KC JT)	ureditev infrastrukture in prostorov KC JT (ureditev dvorane in avle, dodatna prizorišča, obnovitev tehnične opreme)	150.000.000	2007–2010
stavba na Glavnem trgu 6	odkup prostorov za potrebe Knjižarne Goga in kulturnega programa	100.000.000	do 2008
Dolenjski muzej	ureditev muzejskega kompleksa, recepcija	50.000.000	do 2013
Grmski grad	ureditev statusa in določitev namembnosti gradu; sodelovanje z ministrstvom za kulturo		2007–2010

4.2. KULTURNE VSEBINE

Komisija pri postavitvi vsebinskih prioritet za izhodišče sprejema in poudarja tudi Nacionalni kulturni program, katerega prioritete, cilje in ukrepe, primerne za lokalne skupnosti in regije, na tem mestu ne ponavlja. Iz spektra najrazličnejših kulturnih vsebin v mestu omenja le najpomembnejše in dodaja tiste prioritete, ki v NKP niso omenjene, so pa za razvoj mesta in regije ključne. Pomembno je, da se programe in projekte v pripravi *Strategije kulture – 2. faza* natančneje vsebinsko, časovno in finančno opredeli.

Področja kulture:

- a) uprizoritvene umetnosti
- b) glasbene umetnosti
- c) vizualne umetnosti
- d) intermedijske umetnosti
- e) knjižnična dejavnost
- f) knjiga
- g) mediji in avdiovizualna kultura
- h) varstvo kulturne dediščine
- i) narodni skupnosti, romske skupnosti, druge manjšinske etnične skupnosti in priseljenci
- j) ljubiteljske dejavnosti
- k) mednarodno sodelovanje

a) Uprizoritvene umetnosti

V javni interes občine na področju uprizoritvenih umetnosti spadajo: produkcija in postprodukcija **APT-a**, ki ga bosta umestili na slovenski in evropski zemljevid po svoji prepoznavnosti in kakovosti na področju dramskega gledališča, lutkovnega gledališča, v plesnem gledališču, eksperimentalnem oziroma raziskovalnem gledališču, na področju sodobnega plesa, uličnega gledališča, organizacije festivalov, vse vmesne oblike ter vse mejne oblike gledaliških praks, ki črpajo z ostalih področij ustvarjanja oziroma kreativno uporabljajo nove tehnologije, zagotavljajo pogoje za ustvarjalnost posameznika, mednarodne izmenjave, mednarodna promocija.

V postprodukciji je za občino pomembno ohranjanje in vzdrževanje visoke kakovostne ravni **gledaliških in otroških abonmajev**, ki jih organizira KC Janeza Trdine vsako leto.

GuncI Fest v organizaciji KD Taus teatra je festivalsko dogajanje na področju lutkovne dejavnosti, namenjeno otrokom in odrasli publiki. Je prepoznaven, sprejet in uveljavljen kulturni dogodek v občini.

b) Glasbene umetnosti

V javni interes občine na področju glasbenih umetnosti spada: ustvarjanje izvirnih glasbenih del vseh tradicionalnih in sodobnih glasbenih zvrsti, ki jih pripravlja **Novomeški simfonični orkester** ter **Pihalni orkester Krka** s poudarki na delih novomeških skladateljev in glasbenikov, koncertni cikli in festivali ter koncertna gostovanja vseh tradicionalnih in sodobnih glasbenih zvrsti v organizaciji **KC Janeza Trdine** (*Glasbeni abonma*) in **LokalPatriot** (*JA – Jazzinty abonma, Jazzinty* in natečaj za veliko nagrado za najboljšo slovensko jazz kompozicijo *Jazzon*), *glasbeno založništvo Založbe Goga*, akustična in notna gradiva domačih ustvarjalcev ter zakladnica *glasbene dediščine starih notnih zapisov v Frančiškanskem samostanu iz Novega mesta* v izvedbi in organizaciji **Edition Bizjak**

Novomeškega glasbenega festivala, glasbeno-scenska produkcija (kooprodukcija Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto, LokalPatriot in KC Janeza Trdine).

c) Vizualne umetnosti

V javni interes občine na področju vizualnih umetnosti spadajo: vse tradicionalne in sodobne zvrsti likovnega področja, slikarstvo, kiparstvo, grafika, risba, fotografija, video, arhitektura, oblikovanje, organiziranje razstavnih programov in projektov, izobraževanje, skrb za slovensko likovno dediščino, informatizacija, raziskovanje in podporni projekti, vse vmesne oblike ter vse mejne oblike na področju vizualnih umetnosti.

Na področju galerijske dejavnosti izstopata **Galerija Simulaker** s svojimi programi na področju sodobnih vizualnih umetnosti (od 2005 poteka obnova nove galerije na Vrhovčevi) ter **Jakčeva galerija** Dolenjskega muzeja, ki se bo osredotočila na tradicionalne zvrsti.

Na področju vizualnih umetnosti izstopajo posamezni projekti, ki potekajo že več let in vplivajo na oblikovanje likovne in fotografske identitete tega prostora. To so: **Fotopub** – festival dokumentarne fotografije, **Bienale slovenske grafike**, **Mednarodna likovna kolonija** in **Dolenjska podoba** – presečni projekt novomeške in dolenjske likovne umetnosti.

Na področju filmske umetnosti bo občina podpirala razvoj in delovanje **art kina** v preurejenih prostorih male dvorane nekdanjega Doma kulture.

d) Intermedijska dejavnost

V javnem interesu občine na področju intermedijskih umetnosti, ki je na lokalni ravni še relativno slabo razvita in neprepoznavna, deluje le **Multimedijski center Dolenjske** (LokalPatriot), ki je uspel soustanoviti nacionalno mrežo regijskih multimedijskih centrov M3C in pridobiti pomembna evropska sredstva. Razvija mnoge prakse, ki v svojem ustvarjalnem aktu prepletajo različne umetniške zvrsti ter uporabljajo informacijsko tehnologijo.

e) Knjižnična dejavnost

V javni interes občine na področju knjižnične dejavnosti spadajo: najboljša možna ponudba knjižničnega gradiva v **Knjižnici Mirana Jarca**, ponudba informacij in storitev, ki so osredotočene na kulturne, izobraževalne, informacijske in socialne potrebe okolja, na informacijsko opismenjevanje in podporo vseživljenjskemu učenju; zagotavljanje prostorskih pogojev in opreme za uporabo gradiva; pridobivanje informacij in smotrna izraba prostega časa v knjižnici; omogočanje dostopa do urejenih zbirk domoznanskega gradiva za lokalne študije; zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva za slepe in slabovidne v njim prilagojenih tehnikah; izobraževanje, raziskovanje in podporni projekti; mednarodno sodelovanje; dostopnost vseh redkih in ogroženih gradiv s pomočjo restavriranja, prenosa na nadomestne nosilce, zlasti mikrofilm in elektronske medije; dostop do svetovnih virov informacij, zlasti s pomočjo elektronskih publikacij oziroma interneta; medknjižnična izposoja iz domačih in tujih knjižnic; koordiniran sistem mednarodnega številčenja publikacij oziroma storitev za mednarodno bibliografsko kontrolo.

f) Knjiga

V javni interes občine na področju knjige spada zagotavljanje pogojev za optimalno delovanje **Založbe Goga**, ki bo omogočala pogoje za literarno ustvarjalnost predvsem mladih v MO Novo mesto, založniška dejavnost (knjižno in glasbeno izvirnih, kakovostnih vsebin), knjigarniško delovanje (**Knjigarna Goga**), spodbujanje bralne kulture predvsem otrok in mladih, izvirna in prevodna nekomercialna knjižna in revialna produkcija s področji

leposlovja in humanistike ter umetnosti in kulture nasploh, mladinska književnost in mladinska periodika, strokovna in kritiška dela s področja kulture, promocija knjig, branja in avtorjev, literarni festivali, mednarodna dejavnost in mednarodna promocija, prevajanje slovenskih avtorjev v tuje jezike, izobraževanje, informatizacija, raziskovanje, podporni projekti in dostopnost knjig za slepe in slabovidne.

Občina bo podpirala programe in projekte, ki spodbujajo bralno kulturo (Pravljčni abonma Knjižnice Mirana Jarca) ter popularizirajo leposlovne, humanistične, strokovne knjige (Dolenjski knjižni sejem).

g) Mediji in avdiovizualna kultura

V javni interes občine na področju medijev in avdiovizualne kulture sodijo revije, ki spodbujajo ustvarjalnost na področju kulture in umetnosti, vplivajo na oblikovanje kulture javnega dialoga, utrjevanje pravne in socialne države, za razvoj izobraževanja in znanosti. To so: revija **Rast**, regionalni časopis **Park**, nacionalni fotografski **Katalog Fotopub** ter **Carnola Archaeologica**.

h) Varstvo kulturne dediščine

V javni interes na področju varstva kulturne dediščine v občini spada v prvi vrsti ohranjanje arheološke dediščine (Kapiteljska njiva Marof), ki je izredno bogata in reprezentativna kulturna dediščina občine in regije, poleg tega pa tudi vsa ostala premična kulturna dediščina, povezana z zgodovino Novega mesta in regije, za katero skrbi **Dolenjski muzej Novo mesto**, za arhivsko dediščino **Zgodovinski arhiv Ljubljana**, Enota za Dolenjsko in Belo krajino, za nepremično dediščino pa je zadolžen **ZVKDS, OE Novo mesto**.

Pri tem gre v prvi vrsti za zagotavljanje materialnih in infrastrukturnih pogojev (depojev) ter ohranjanje, varovanje, dokumentiranje in prezentiranje dediščine, omogočanje njenega preučevanja ter zagotavljanje njene dostopnosti, poleg tega pa še preprečevanje njene ogroženosti in posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebine, oblike in s tem vrednost dediščine, skrb za uveljavljanje in razvoj sistema varstva dediščine, mednarodna dejavnosti, mednarodna promocija, izobraževanje, informatizacija, raziskovanje in podporni projekti.

Najpomembnejši projekti do leta 2013 so naslednje postavitve:

- nova stalna arheološka razstava v Dolenjskem muzeju (Križatija),
- stalna razstava o zgodovini in razvoju Novega mesta (2010),
- nova stalna razstava o zgodovini Dolenjske v 20. st.

i) Narodni skupnosti, romske skupnosti, druge manjšinske etnične skupnosti in priseljenci

V javni interes za kulturo v občini na področju romske skupnosti ter narodnih skupnosti sodi spodbujanje delovanja posameznih društev, ki skrbijo za ohranjanje maternih jezikov skupnosti, dejavnosti na vseh drugih področjih kulture (razstave, folklor, kulturni stiki s svojimi državami). Na tem področju kulture delujeta Hrvaško kulturno združenje in KUD Žumberak.

j) Ljubiteljske dejavnosti

V javni interes na področju ljubiteljskih dejavnosti v občini spada predvsem skrb za razvoj najboljših kulturnih društev v občini. Podpora občine tem društvom občina izkazuje tako, da jim prizna status delovanja v javnem interesu ter jih finančno izdatneje podpre v primerjavi z

ostalimi društvi. Za tovrstno financiranje občina zagotovi v proračunu višja sredstva ter izdela kriterije, na osnovi katerih se prizna status delovanja društva v javnem interesu v občini (trenutno so to: **KD Kres**, **KD Pihalni orkester Krka**, **KUD Mestna godba Novo mesto**, **MePZ Pomlad**, veljalo pa bi vključiti tudi **MePZ Novo mesto**, **Društvo Naprej Nazaj**, **Akcija – društvo za razvijanje idej**, **KD Taus teater**). Njihovo dejavnost se podpre tudi tako, da se zagotovijo stabilni infrastrukturni pogoji za kulturne dejavnosti, mednarodne dejavnosti, mednarodno promocijo, izobraževanje članov društev in gostovanja. Posebno vlogo na področju kulture predvsem med dijaki in študenti razvija **Društvo novomeških študentov**.

k) Mednarodno sodelovanje

Na področju mednarodnega sodelovanja v obliki mednarodne izmenjave, mednarodne koprodukcije, participacija v mednarodnih fondih, večstranske in dvostranske povezave, izobraževanja, informatizacije, raziskovanja in podpornih projektov novomeška kultura še ni dosegla zadovoljive ravni.

Izstopata **Dolenjski muzej** z mednarodnimi partnerstvi pri restavracijah ter **LokalPatriot s Fotografsko izkušnjo**, ki jo izvaja v multilateralni koprodukciji z vsemi 25 državami EU pod koordinacijo katalonskega kulturnega ministrstva in pokroviteljstvom Sveta Evrope, ter s festivaloma *Jazzinty* in *Fotopub*, ki ju izvaja v koprodukciji s štirimi veleposlaništvami in z italijanskim kulturnim inštitutom.

Občina mora intenzivneje spodbujati mednarodne izmenjave, pogoje za mednarodne koprodukcije, vključevanje v multilateralne in bilateralne povezave.

4.3. PROMOCIJA KULTURE

Cilj promocije je povečanje dostopnosti kulture, dostopnost celovitih informacij o kulturi in zagotavljanje kakovostnejšega strokovnega in znanstvenega vrednotenja kulture ter povezovanje različnih informacijskih sistemov. Zato je treba:

- za promocijo kulturnih programov in projektov ter turizma ustanoviti ali določiti samostojno **organizacijo**,
- uveljaviti **informatizacijo** v kulturi (izpopolniti portale: www.novomesto.info, www.dolenjska.info, www.kulturnik.si, www.napovednik.com, www.kamra.si, www.novomesto.si; kulturni koledarček na WAP; e-kulturne novice naročnikom in medijem, spodbuditi vse kulturne organizacije, da bodo prisotne na spletu tudi s svojo spletno domeno),
- zagotoviti, da bo **medijska podpora** kulturi prepoznavna (kulturni koledarčki v posameznih tiskanih in elektronskih medijih),
- vzpostaviti **usmerjevalne sisteme** – označbe in kažipote kulturnih objektov in kažipotov kulturnih prizorišč.

4.4. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V KULTURI

Ena ključnih prioritet kulturnih politik je spodbujanje programov in projektov, ki povezujejo kulturno, izobraževalno in znanstveno sfero ter področje medijev in ki spodbujajo učečo se populacijo vseh starostnih stopenj tako k spoznavanju kulture kot tudi k samemu ustvarjanju. S tem se zvišuje kulturna pismenost, kar je tudi eden izmed ciljev Konvencije o otrokovih pravicah. Namen vzgoje in izobraževanja v kulturi je v prepletanju vseh učnih programov, tako v šolah kot pri kulturnih producentih z namenom vzgoje mladih kot uporabnikov kulture in kot prihodnjih kulturnih ustvarjalcev.

Cilj je usmerjen k temu, da se znotraj programov in projektov, ki jih sofinancira Mestna občina Novo mesto, zviša delež vsebin, namenjenih otrokom in mladim.

Glede na pomen izobraževanja v kulturi kot potrošnikov in kot ustvarjalcev bo občina **prednostno sofinancirala izobraževalne programe**, ki jih aktivno, uspešno in učinkovito vodijo **Kulturni center Janeza Trdine** (kulturno-vzgojne vsebine za otroke in mladino), **JSKD OI Novo mesto** (delavnice s področja plesa, likovne, lutkovne, folklorne dejavnosti za otroke in odrasle, seminarje za zborovodje, gledališke dejavnosti), **Dolenjski muzej Novo mesto** (muzejske delavnice za vse starostne skupine z vseh področij muzejskega dela), **Anton Podbevšek Teater** (Akademija pri gledališču za srednješolce), **LokalPatriot** (mednarodne delavnice Fotopub in Jazzinty, Multimedijски center Dolenjske), **Knjižnica Mirana Jarca** in **Založba Goga** (bralna kultura pri mladih in odraslih).

Organizacije, programi in projekti, ki bodo delovali tudi na področju kulturno-vzgojnih vsebin in izobraževanja v kulturi za različne starostne stopnje, bodo na Mestni občini Novo mesto obravnavani prednostno.

4.5. KULTURNA POLITIKA

Temeljna naloga kulturne politike v občini je, da je transparentna, usklajena, organizirana in razvojno naravnana. Podpirati mora sodobne in raznolike oblike kulturno-umetniškega ustvarjanja, povezovanje kulturnih organizacij ter različnih oblik, stilov in miselnih tokov znotraj sodobne kulturne produkcije. Na drugi strani je naloga občinske kulturne politike ohranjanje, oživljanje in aktualizacija kulturne dediščine, saj predstavlja identiteto kraja, njeno avtohtonost in prepoznavnost. Občina kot ustanoviteljica štirih javnih zavodov na področju kulture mora odgovorno spodbujati razvoj redne dejavnosti teh javnih zavodov, temu primerno zagotavljati ustrezne pogoje in finančna sredstva za delovanje.

Občina ne bo, ne sme in ne more kakor koli usmerjati ali določati konkretnih kulturnih vsebin. Hkrati se občina ograjuje od presoje o njenih pojmovnih, svetovnonazorskih in estetskih vsebin in bo tudi v prihodnje v okviru svojega proračuna zagotavljala finančna sredstva. Merilo bodo strokovna mnenja s področja kulture, umetnosti ter druge strokovne javnosti. Finančno bodo v okviru proračunskih zmožnosti izdatneje podprti projekti in programi, ki se posvečajo ohranjanju identitete mesta oz. regije, ustvarjalnosti in originalnosti, prepoznavnosti in promociji lokalnega prostora na nacionalni in mednarodni ravni.

4.5.1. SOFINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV

MO Novo mesto kot ustanovitelj javnim zavodom zagotovi sredstva iz proračuna MO Novo mesto za njihovo redno dejavnost (plače in materialne stroške in sredstva za uresničitev njihovih programov, ki jih zavodi ob rednem letnem načrtu predložijo ustanovitelju brez prijave na razpis). Na razpise MO NM pa se lahko prijavijo le s projekti, ki niso zajeti v rednem programu, s tem da morajo svoj prijavljeni redni program v celoti uresničiti.

Občina bo tudi v prihodnje zagotavljala sredstva za organizacije, ki jih je ustanovila država in so sofinancirane v deležu za plače, materialne in programske stroške (JSKD, OI Novo mesto, ZVKDS, OE Novo mesto in Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino). Sredstva bodo zagotovljena v deležih za izvajanje projektov ali programov na lokalni ravni.

4.5.2. KADRI

Za izvajanje kulturnih programov in projektov so odločilni kadri kot strokovno usposobljeni organizatorji in svetovalci pri izvedbi lastnih programov.

Občina se mora aktivneje vključiti v upravljanje s kadrovskimi potenciali na področju kulture z različnimi oblikami (štipendiranje, študijske izmenjave ipd) .

Na področju kadrov bo treba slediti realnim razvojnim potrebam, ki jih izkazujejo javni zavodi (ne glede na standarde in normative), saj se pri posameznih projektih odpira možnost vključevanja zunanjih sodelavcev za določen čas, kjer z razpoložljivo delovno silo v javnih zavodih ni mogoče zagotoviti ustrezne strokovnosti in pričakovane ravni zaradi preobremenjenosti že zaposlenih.

4.5.3. JAVNI RAZPISI IN POZIVI

Vsem izvajalcem kulturnih programov in projektov, ki so ključni za kulturno in turistično podobo in ponudbo Novega mesta in regije, je treba na razpisih zagotoviti dovolj sredstev za njihovo uresničitev.

Postopki naj bodo izvedeni pravočasno, bolj kakovostno, transparentno in bolj strokovno (primer dobre prakse je ministrstvo za kulturo), izvajanje finančnih obveznosti občin in vsebinskih obveznosti izvajalcev pa naj bo bistveno doslednejše. Razpisi naj omogočajo večletne pogodbe o sofinanciranju kulturnih vsebin, ki to zahtevajo.

Za obeleževanje obletnic, jubilejev, občinskih prireditev se sredstva razdelijo v okviru javnega razpisa, ki je posebej opredeljen za te namene. Občina opravi vse potrebne dejavnosti za kandidiranje na natečaju za Evropsko prestolnico 2012.

4.5.4. KONCESIJE NA PODROČJU KULTURE

Treba je odpreti možnosti dodelitve koncesij za posamezna področja kulturnih dejavnosti in drugih dejavnosti v javnem interesu. V postopke dodeljevanja koncesij na področju kulture je treba opredeliti dejavnosti, ki bodo zajete v koncesijskih pogodbah, izdelati kakovostne pravne podlage, opredeliti kriterije in merila za dodelitev koncesije, opredeliti naloge, dolžnosti in odgovornosti koncesionarja in koncedenta, finančne okvirje in zagotoviti dosleden in oster nadzor.

5. SKLEP

Ta dokument predstavlja **1. fazo Strategije kulture** in pomeni smernice in prioritete za nadaljnje strateško načrtovanje v obdobju 2007–2013.

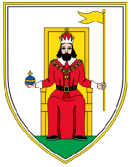
Namen tega dokumenta je tudi, da se ga javno predstavi in ponudi v razpravo na vseh ravneh – v lokalni skupnosti, stroki, javnosti.

V nadaljevanju mestni upravi in mestnemu svetu predlagamo, da sprejme pogoje za začetek **2. faze Strategije kulture**, ki mora biti zaključena do junija 2007.

Pri oblikovanju 2. faze je treba v delo nove komisije vključiti podrobnejšo analizo stanja, vse relevantne druge razvojne dokumente, javnomnenjske raziskave na področju kulturnega povpraševanja, nepristranske strokovnjake – kulturnike in predvsem strokovnjake s področja poslovnega načrtovanja in javnih financ. Taki komisiji, ki bi jo moral potrditi mestni svet oziraje se na druge nosilce strateškega razvoja občine in regije, naj lokalna skupnost in regija omogočita tudi ustrezne pogoje za delo.

S Strategijo kulture poskušamo vzpostaviti ravnotežje med ohranjanjem identitete lokalnega prostora in njenim razvijanjem. Z opredelitvami v dokumentu poskušamo zagotoviti pogoje za skladen razvoj kulture, pogoje za dvig kulturne ustvarjalnosti, za večanje dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja ter pogoje za spodbujanje kulturne raznolikosti. S tako naravnano kulturno politiko se želimo dejavno vključevati in sooblikovati slovenski in mednarodni kulturni prostor.

Izzivi evropskih integracijskih procesov od slovenske in lokalne kulturne politike zahtevajo preiščljeno razvojno načrtovanje, ki omogoča ravnotežje med ohranjanjem in razvojem slovenske kulture, jezikovne kulture, odprtosti za kulturno raznolikost, ki je v srži ideje o evropskem združevanju, pojmovanja kulture kot nepogrešljivega dejavnika razvoja in spodbujanja ustvarjalnosti posameznika v času globalizacije in komercializacije, ki vplivata tudi na področje kulture.

**STRATEGIJA KULTURE
V MESTNI OBČINI NOVO MESTO
V OBDOBJU 2007–2013
2. DEL**

V Novem mestu, september 2007

KAZALO

1. Uvodnik	23
2. Strateške prioritete razvoja kulture	24
2.1. Infrastruktura	24
1.1.1. Narodni dom.....	24
1.1.2. Anton Podbevšek Teater	25
1.1.3. Arheološki park Marof	26
1.1.4. Center LokalPatriot.....	28
2.2. Tabelni pregled objektov, vrednosti in časovni presek obnove objektov	30
2.2.1. Ostali objekti.....	31
2.3. Kulturne vsebine	31
2.4. Promocija kulture	35
2.5. Vzgoja in izobraževanje v kulturi	35
2.6. Kulturna politika	35
2.6.1. Sofinanciranje javnih zavodov	36
2.6.2. Kadri	36
2.6.3. Javni razpisi in pozivi.....	36
2.6.4. Javno zasebna partnerstva in koncesije na področju kulture	37
3. Zaključek	38

1. UVODNIK

Strategija na področju kulture v svojem 2. delu predstavlja nadgradnjo in aktualizacijo 1. dela, ki je bil sprejet na 31. seji občinskega sveta Mestne občine Novo mesto 28. 9. 2006. V svojem 1. delu je dokument zajemal zgodovinski oris nastanka in delovanja javnih in zasebnih kulturnih organizacij ter njihovo poslanstvo. Predstavljene so uprizoritvene, glasbene, vizualne in intermedijske umetnosti na področju profesionalne kulture, kulturna dediščina, ljubiteljska kultura, knjižnična in založniška dejavnost. Opredeljene so strateške prioritete kulture, ki so sestavni in dopolnjeni del tudi 2. dela strategije. V strateških prioritetah so zajete infrastruktura z oceno stroškov in s časovnim trajanjem del, kulturne vsebine s poudarkom na lastni produkciji in razvojni usmeritvi, promociji kulture, vzgoji in izobraževanju na področju kulture ter načinu financiranja kulturnih producentov.

V 1. delu strategije so opredeljene štiri osnovne prioritete kulturnega razvoja občine, ki ostajajo vodilo tudi 2. dela, in sicer:

5. **ohranjanje kakovostnih vsebin** kulturnega življenja Mestne občine Novo mesto in njene dediščine,
6. ustvarjanje pogojev za **razvoj** naprednih kulturnih vsebin s prepoznavno lokalno ustvarjalno noto ter z regijskim in mednarodnim dometom,
7. reševanje **glavnih infrastrukturnih problemov** in vzpostavitev vzvodov za partnerstvo med javnim in zasebnim sektorjem,
8. sistematično **povečevanje kulturne potrošnje**.

Na področju strateških prioritet razvoja kulture v Mestni občini Novo mesto so temeljiteje opredeljene investicije in vsebine za Narodni dom, Anton Podbevšek Teater (APT), arheološki park Marof ter Center (Klub) LokalPatriot. Na področju kulturnih vsebin je razširjeno področje mednarodnega sodelovanja s poudarkom na kandidaturi za Evropsko prestolnico kulture 2012. V delu, ki zajema kulturno politiko občine, so večji poudarki na štipendiranju mladih in nadarjenih umetnikov ter področje javno-zasebnih partnerstev in koncesij.

Dokument predstavlja odprt sistem, ki bo na novo ocenjen in pregledan vsako leto. Dopušča možnost nadgrajevanja, spreminjanja ter dopolnjevanja in usklajevanja z vsakoletnim dejanskim stanjem na področju umetnosti, kulture, infrastrukture ter kulturne politike.

2. STRATEŠKE PRIORITETE RAZVOJA KULTURE

2.1. INFRASTRUKTURA

Na področju kulturne infrastrukture v javnem interesu so potrebni posegi, obnove, zaključki del ter prostorske rešitve, ki jih je treba uresničiti oziroma zagotoviti v obdobju od 2007 do 2013. Vse ocene višin investicij so približne. Najpomembnejše investicije so: obnovi Narodnega doma in Anton Podbevšek Teatra (APT), ureditev Arheološkega parka Marof in postavitev Centra (Kluba) LokalPatriot.

1.1.1. NARODNI DOM

Uvod

Ena izmed nalog mestne občine je tudi revitalizacija mestnega jedra kot kulturnega spomenika. Tak lokalni kulturni spomenik je tudi Narodni dom, ki je najstarejši v Sloveniji. Temeljni kamen je bil postavljen 8. junija 1873. Narodni dom je dolga leta brez vsebine. Sedanja dejavnost v njem je usmerjena v manjše kulturne prireditve, sestanke in likovne razstave. V domu so urejeni le spodnji prostori.

Zadnja javna razprava o vnovični oživitvi narodnega doma je izpostavila, da se ta lahko uredi za:

- društveno kulturo /vadbene prostori za ljubiteljska kulturna društva,
- uporabno umetniško akademijo /vizualna umetnost, umetnost zvoka in besede,
- upravljalno administrativne dejavnosti.
- S tako različno neprofesionalno in profesionalno dejavnostjo bo objekt lahko zaživel v celoti.

Cilji projekta

Do zdaj sta bila izdelana konservatorski program ter osnutek lokacijske dokumentacije.

Cilj projekta je:

- določitev dejanske vsebine v Narodnem domu,
- pridobitev investicijske in projektne dokumentacije, ki bo služila za pripravo razpisnih pogojev za izvedbo gradbeno-obrtniških del in opreme ter za pridobitev upravnih dovoljenj in bo podlaga izbranemu izvajalcu za izvedbo pogojenih del.
- V sklopu obnove mestnih ulic ob objektu so sanirali le temelje in pritlične zidove (injektiranje).

Roki

Nova dejanska vsebina v Narodnem domu naj bo določena v 1. polovici leta 2008. Celotna projektna dokumentacija za njegovo sanacijo mora biti pripravljena najkasneje do leta 2010. Začetek priprave dokumentacije 2008. Po pridobitvi vse potrebne dokumentacije se pristopi k obnovi objekta, in sicer leta 2010. Do takrat se da spodnje prostore v domu s pogodbo v upravljanje javni ustanovi.

Vrednost projekta

Ocenjujemo, da bo prenova stala približno 2 milijona EUR. Glede na možnost financiranja bo projekt izveden v več letih, in sicer:

- gradbeno-obrtniška dela z zunanjo ureditvijo med letoma 2009–2010 (približno 1,7 mio EUR),
- oprema v letu 2011 (približno 300 000 EUR).

Finančni viri

Na podlagi projekta poiskati vse možne oblike sofinanciranja.

To so lahko: ministrstvo za kulturo, Mestna občina Novo mesto, evropska sredstva za razvoj, zasebna sredstva. Lastništvo je lahko v partnerstvu javno in zasebno.

1.1.2. ANTON PODBEVŠEK TEATER

Cilji investicije

Mestna občina Novo mesto bo s temeljito prenovo stavbe Anton Podbevšek Teatra uresničila naslednje cilje:

- Preprečila nadaljnje propadanje stavbe Anton Podbevšek Teater Novo mesto.
- Zagotovila ustrezne prostorske pogoje za delovanje Anton Podbevšek Teatra, izvedbo predstav in ostalih dejavnosti.
- Zagotovila pogoje za vzpostavitev Anton Podbevšek Teatra kot pokrajinskega središča vizualne umetnosti.

Trenutno stanje objekta

Objekt APT je v izredno slabem stanju, saj se je v minulih letih objekt zgolj čistilo, najnujnejših vzdrževalnih del ali investicijsko-vzdrževalnih del pa ni bilo. Tako ocenjujemo, da je temeljita adaptacija objekta nujno potrebna, saj bi v nasprotnem primeru, glede na stanje objekta, lahko prišlo do takšnega poslabšanja objekta, da izvajanje kakršnih koli aktivnosti v in na njem ne bi bilo več mogoče. Streha na celotnem objektu, tudi na tistem mestu, kjer je bila pred leti zamenjana, je v zelo slabem stanju. Na več mestih pušča, kritina je dotrajana, nad dvorano in stolpom je trimo pločevina brez kakršne koli toplotne izolacije, zaradi česar je toplotna izguba velikanska. V upravnem delu stavbe so še vedno leseni stropi. Kletni prostori so zaradi slabe hidroizolacije izjemno vlažni in neprimerni za uporabo. Vлага povzroča velike težave tudi v pritličnih prostorih. Celotna fasada in stavbno pohištvo sta v zelo slabem stanju. Enako velja za vse sanitarije v stavbi. Ta ima zelo slabo urejen sistem ogrevanja, prav tako je treba urediti sistem prezračevanja in klime, ki sedaj ne deluje. Tudi ostali elementi objekta, ki tu niso navedeni, so v slabem ali izredno slabem stanju.

V letu 2006 so bila na objektu izvedena nekatera sanacijska dela, da so bili zagotovljeni minimalni pogoji za začetek delovanja Anton Podbevšek Teatra.

Razlogi za izvedbo investicije

- Objekt APT je v izredno slabem stanju in kot tak bolj kot ne neprimeren za resno izvajanje kakršnih koli aktivnosti. Nadaljnje odlašanje z adaptacijo bi lahko imelo resne posledice, saj se zaradi puščajoče strehe in posledično vode v kletnih prostorih stanje hitro poslabšuje. Mestna občina Novo mesto želi z investicijo rešiti objekt pred nadaljnjim propadanjem in mu povrniti posebno mesto, ki mu kot enemu izmed središč kulture na širšem območju tudi pripada.
- V sprejetem predlogu za ustanovitev gledališče je bilo med drugim tudi zapisano: »Ustanoviteljica, Mestna občina Novo mesto, mora gledališču zagotoviti sedež (naslov) in ustrezne prostore za delo, kar pomeni prostore za izvajanje programa (predstave), prostore za vaje, prostore za nujno tehnično podporo in upravne prostore.« Z investicijo želi občina izpolniti svojo zavezo in omogočiti gledališču primerne pogoje za izvajanje dejavnosti.

Ocena vrednosti investicije

postavka – skupaj	v EUR	delež
a) gradbena, obrtniška in inštalacijska dela	1.775.846	59,51 %
b) zunanja ureditev, priključki	157.737	5,29 %
c) oprema in inventar	213.452	7,15 %
d) investicijska dokumentacija	10.432	0,35 %
e) idejni projekt	9.955	0,33 %
f) glavni projekt	56.424	1,89 %
g) inženiring	36.572	1,23 %
h) ostalo, rezerva	226.334	7,58 %
skupaj	2.486.752	83,33 %
DDV	497.350	16,67 %
SKUPAJ	2.984.103	100 %

Predvideni finančni viri

Investitor bi finančne vire za izvedbo investicije moral zagotoviti iz:

- proračuna Mestne občine Novo mesto,
- proračuna Ministrstva za kulturo,
- evropskih skladov,
- donatorstva.

Dinamika izvajanja investicije

Zaradi narave dela Anton Podbevšek Teatra bo potrebno izvajanje investicije prilagoditi delovnemu procesu v gledališču. Predlagamo naslednjo dinamiko:

- Do maja 2008 pripraviti projektno dokumentacijo in dovoljenja.
- Do leta 2010 izpeljati investicijska dela.

1.1.3. ARHEOLOŠKI PARK MAROF

Uvod

Najpomembnejši del novomeške preteklosti je prav gotovo arheološka dediščina Novega mesta, ki je že dolgo znana tako po vsej Sloveniji kot izven meja naše države. Z vsakoletnimi zaščitnimi arheološkimi izkopavanji, ki potekajo na Kapiteljski njivi na Marofu, enem največjih, če ne celo največjih srednjeevropskih arheoloških najdišč, sistematično že od druge polovice osemdesetih let prejšnjega stoletja, pa Novo mesto zaseda pomembno mesto na evropskem arheološkem zemljevidu, kjer še posebej izstopajo najdbe iz halštatskega obdobja. Zato je arheološka preteklost dolenjske metropole s poudarkom na tem obdobju ter njegovi enkratni in neponovljivi situlski umetnosti, po kateri sodi v sam evropski arheološki vrh, poleg edinstvenega okljuka reke Krke, v objemu katere leži in s čimer se lahko pohvalijo le redka mesta na svetu, največji mestni biser.

Obrazložitev

Na območju Novega mesta je več arheoloških najdišč – v Kandiji, Bršljinu, ob Kapiteljski cerkvi sv. Miklavža v središču Novega mesta, na Marofu, Kapiteljski njivi in Mestnih njivah.

Najpomembnejše arheološko območje leži med srednjeveškim mestnim jedrom Novega mesta in Bršljinom. To so trije kopasti vrhovi, na katerih ležijo utrjeno naselje ter obsežna plana in gomilna grobišča. Grobišče na Kapiteljski njivi je bilo v uporabi vse 1. tisočletje pr. n. št., grobišče na Mestnih njivah pa od 10. do 5. stoletja pr. n. št.

Na Marofu, ki daje ime tudi celotnemu arheološkemu območju, je ležalo dvodelno utrjeno gradišče, ki je bilo v uporabi skoraj vse 1. tisočletje pr. n. št. Na Kapiteljski njivi in na Mestnih njivah potekajo dokaj intenzivna arheološka zavarovalna izkopavanja z izjemnimi rezultati, gradišče na Marofu pa je bilo sondirano v 80. letih 20. stoletja. Ker je bilo to območje v minulih desetletjih varovano, je bilo zelo skromno poseljeno in ker je bilo predvsem uporabljano za kmetijske namene, je tudi arheološki substrat jasno razpoznaven in

opredeljen. Obzidje prazgodovinskega naselja je večinoma še dobro vidno, in zato omogoča temeljite strokovne raziskave ter vse možne tipe prezentacije. Isto velja tudi za grobišča, kjer nam dosedanje raziskave omogočajo tako prezentacijo kot tudi uporabo arheoloških terenskih posegov v popularizacijske in vzgojno-prezentacijske namene.

Cilj

Dosedanji rezultati arheoloških izkopavanj so to območje trdno usidrali v našo zavest in ime Novega mesta postavili na zemljevid najpomembnejše evropske arheološke dediščine. Prednost Novega mesta pred ostalim svetom pa je v tem, da je celoten areal arheološkega območja Marof še dokaj neprizadet, kompakten, ponuja odličen pristop, se trdno povezuje z naravno dediščino in dopolnjuje parkovno-rekreacijsko območje Novega mesta. Z gotovostjo lahko trdimo, da je arheološka komponenta dediščine najpomembnejša prepoznavna vsebina v Novem mestu, čeprav tudi srednjeveški biseri in naravne danosti dolenske metropole bistveno prispevajo k možnostim in priložnostim Novega mesta. Te so neponovljive in jih ne kaže zamuditi, saj bi bila škoda nepopravljiva. Zato je zaščita širšega območja Marofa ena najpomembnejših nalog naše generacije. Priprava arheološkega parka Marof, ki bi združeval arheološke, turistično-rekreacijske, poučne ter ekološke komponente, je več kot upravičena, saj na ta način ponujamo nove kakovosti življenja domačih prebivalcev, njihov duhovni in ekonomski dvig, kakor tudi novo ponudbo domačim in tujim obiskovalcem. S tem bi združili prostor naselja, ki je pred tremi tisočletji predstavljal prvo novomeško naselbino, in dve grobišči, ki sta skoraj 1000 let predstavljali kulturni, nedotakljivi in posvečeni prostor, kakršnega bi morali tudi mi, nasledniki in dediči, ohraniti, spoštovati in biti nanj upravičeno ponosni.

Uresničitev

Za izvedbo projekta je najprej treba urediti urbanistično zasnovo parka, sprejeti potrebne prostorske dokumente, urediti lastništvo celotnega območja, območje razglasiti kot Arheološki park Marof državnega pomena, razpisati natečaj za ureditev parka in izdelati projektno dokumentacijo. V pripravo pa vključiti poleg MO Novo mesto in urbanistov še Razvojni center Novo mesto, Dolenjski muzej Novo mesto, ZVKDS, OE Novo mesto, in novi Zavod za turizem Novo mesto.

Do leta 2012, ko bo v okviru kandidature mesta Maribor za Evropsko prestolnico kulture vključeno tudi Novo mesto, bi bil park lahko imenovan, natečaj končan in projektna dokumentacija izdelana, vzpostavljeni lastniški odnosi, po možnosti urejene prve sprehajalne poti in postavljene informacijske table v okviru uresnitve potrjenega celotnega projekta ureditve Arheološkega parka Marof.

Vrednost projekta do leta 2012

Izdelava prostorskih planov, izvedba natečaja in priprava dokumentacije: 200.000 EUR

Potrebni odkupi zemljišč: po veljavnih cenitvah

Finančni viri

- proračun MO Novo mesto
- proračun Ministrstva za kulturo
- regijski proračun
- evropski skladi
- zasebni kapital

1.1.4. CENTER LOKALPATRIOT

Uvod

Ko danes govorimo o kulturi v Novem mestu in širše, ne moremo mimo dejstva, da je Zavodu LokalPatriot v osmih letih uspelo vzpostaviti okolje, ki integrira, implementira in podaja sodobne umetniške prakse v različnih prostorih in pojavnostih. Obseg dejavnosti je danes presegel načrte in predstavlja LokalPatriot kot sodobno, evropsko kulturno središče. Z razvojem dejavnosti so se pojavile tudi potrebe po obnovitvi oz. vzpostavitvi nove celostne infrastrukture centra prireditvene kulture LokalPatriot, ki vključuje tudi Mladinsko ustvarjalno središče (MUS).

Obrazložitev projekta

Delovanje Kluba LokalPatriot na lokaciji Novi trg 6 je s prodajo stavbe zasebnemu investitorju in rušitvijo objekta postavljeno pred novo dilemo in obenem poslovno priložnost. V dogovoru z novim lastnikom ter z vključitvijo dejavnosti in infrastrukture LokalPatriota v ureditveni prostorski načrt za FE Novi trg 6 so bili zagotovljeni osnovni pogoji za umestitev novega Centra LokalPatriot v kletne oz. pritlične prostore novega objekta na isti lokaciji. To je osnova, na podlagi katere bosta Zavod LokalPatriot in Mestna občina Novo mesto s pomočjo nacionalnih in evropskih partnerjev v letih 2008–2011 zagotovila sredstva za nakup in opremo prostorov Centra LokalPatriot na lokaciji Novi trg 6.

Razvojni cilji in pomen centra LokalPatriot

- Razvijanje obstoječih kulturnih programov in projektov, ustanovitev in razvoj Centra LokalPatriot ter krepitev njihove pozicije v lokalnem, nacionalnem in predvsem mednarodnem prostoru.
- Razvijanje novih vzgojno-izobraževalnih in družbeno-socialnih programov centra, aktivno sodelovanje z lokalnimi formalnimi vzgojno-izobraževalnimi zavodi ter pobuda za lokalni »mladinski« in »kulturni ceh«.
- Krepitev povezovanja v obliki nacionalne Mreže MaMa in Mreže M3C ter pobuda za vzpostavitev regijske mreže kulturnih, vzgojno-izobraževalnih, mladinskih, informativnih in multimedijskih centrov.
- Ureditev prostorskih razmer Centra LokalPatriot ter upravno-projektnih prostorov, kjer nastajajo ostali projekti in programi zavoda.
- S krepitevijo sodelovanja med sorodnimi regijskimi producenti, lokalnimi oblastmi (Mestna občina Novo mesto, Svet regije) ter nacionalnimi (Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za šolstvo) in evropskimi partnerji (ESRR, Phare) Novo mesto ustoličiti kot regijsko kulturno in mladinsko žarišče. Festivala Fotopub in Jazzinty Novo mesto ustoličiti kot nacionalno prestolnico fotografije in jazz glasbe.

Koncept centra LokalPatriot

Izhajajoč iz narave, obsega in ostalih karakteristik programov ter na podlagi izkušenj iz minulega obdobja predlagamo osnutek idejnega načrta novih prostorov sodobnega, urbanega, evropskega, kulturno-zabavnega središča.

Umestitev v kompleks Novi trg 6: Center LokalPatriot tvorijo 4 funkcionalne enote v skupni izmeri 400 m² + zunanji mini amfiteater na JZ stebru objekta. Etažna pozicija: prva in druga klet s svojim vhodom (odvisno od umestitve mini amfiteatra), notranji vhod za osebje in nastopajoče ter notranji javni vhod, povezan z dvigalom do vseh drugih nadstropij.

Funkcionalne enote

A. uprizoritveni kompleks

- umetniško prizorišče
- kibernetična kavarna
- čitalnica & čajnica

B. ustvarjalna & kongresna točka

C. pisarne

D. mini amfiteater – atrij

Uresničitev

LokalPatriot bo v sodelovanju s Skupino DNŠ, z MO Novo mesto, Uradom RS za mladino, Ministrstvom za kulturo RS in s pomočjo sredstev iz skladov EU odkupil prostore v novem objektu na lokaciji Novi trg 6 v skupni izmeri do največ 500 m² (400 m² notranjih prostorov + amfiteater). LokalPatriot bo v sodelovanju z investitorjem, Elektroservisi, d. d., pripravil projektno dokumentacijo za prostore centra. Predvideni odkup prostorov, gradnja in opremljanje bodo dokončani najkasneje do konca leta 2011.

Okvirna vrednost investicije

(LokalPatriot prostore odkupi v najzgodnejši možni gradbeni fazi in dela nadaljuje sam.)

postavka	vrednost v €
1. odkup prostorov	400.000
2. priprava projekta	60.000
3. gradbena dela	300.000
4. oprema	200.000
5. splošni stroški in rezerva	100.000
skupaj	1.060.000

Finančni viri

- Zavod LokalPatriot
- Društvo novomeških študentov
- MO Novo mesto
- Ministrstvo za kulturo
- Urad RS za mladino ali Ministrstvo za šolstvo in šport
- evropski skladi
- zasebni kapital

2.2. TABELNI PREGLED OBJEKTOV, VREDNOSTI IN ČASOVNI PRESEK OBNOVE OBJEKTOV

objekt oz. zavod, ki upravlja z objektom	vrsta del	višina ocenjene investicije v EUR	trajanje del	investitorji
V izvedbi:				
Knjižnica Mirana Jarca	dokončanje obnove starega dela knjižnice	1.500.000	končati do 2008	MONM, MzK
Dolenjski muzej Novo mesto	zaključek sanacije stavbe Križatije	400.000	končati do 2008	MONM, lastna sredstva
Načrtovano:				
Narodni dom	izdelava projektne dokumentacije in obnova stavbe za potrebe ljubiteljske kulture (kulturna društva), prireditvene dejavnosti, za delovanje Multimedijskega centra Dolenjske (projektne prostori Zavoda LokalPatriot)	4.000.000	obnova objekta 2007–2013	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, zasebni kapital regije
APT	zaključek vseh potrebnih investicij v obnovo in adaptacijo stavbe	2.500.000	2007–2010	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, donacije, zasebni kapital
Arheološki park Marof	izdelava prostorskih aktov občine, natečaj, odkup zemljišč	200.000 + cena odkupa zemljišč	2012	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, zasebni kapital regije
Dolenjski muzej Novo mesto	natečaj in izvedba rešitve muzejskega kompleksa z rešitvijo dostopnosti za invalide, ureditvijo recepcije in lapidarija	1.000.000	2009 (natečaj) 2010–2013 (postopno ostalo)	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, zasebni kapital regije
KC Janeza Trdine (KCJT)	ureditev infrastrukture in prostorov KC JT (ureditev dvorane in avle, dodatna prizorišča, obnovitev tehnične opreme)	400.000	2012–2013	MONM, MzK, skladi in razpisi EU, zasebni kapital regije
Center LokalPatriot	odkup in ureditev prireditvenega prostora	1.060.000	2007–2010	MONM, MK, skladi EU, zasebni kapital

2.2.1. OSTALI OBJEKTI

Objekte, ki niso v lasti MO Novo mesto, vendar imajo status zaščitenega objekta kulturne dediščine, bi bilo treba ustrezno varovati in zaščititi pred propadanjem na podlagi smernic Zavoda za varstvo kulturne dediščine RS, Območne enote Novo mesto. To so: Kozinova hiša, Grad Grm in Mlakarjeva domačija. Lastnik mora na ustrezen način zaščititi objekte pred propadanjem bodisi z vlaganjem lastnega kapitala, prijavi na razpise MK in EU.

2.3. KULTURNE VSEBINE

Komisija pri postavitvi vsebinskih prioritete sprejema za izhodišče in poudarja tudi Nacionalni kulturni program (NKP), katerega prioritete, cilje in ukrepe, primerne za lokalne skupnosti in regije, na tem mestu ne ponavlja. Iz spektra najrazličnejših kulturnih vsebin v mestu omenja le najpomembnejše in dodaja tiste prioritete, ki v NKP niso omenjene, so pa za razvoj mesta in regije ključne.

Področja kulture:

- a) Uprizoritvene umetnosti
- b) Glasbene umetnosti
- c) Vizualne umetnosti
- d) Knjižnična dejavnost
- e) Založniška dejavnost
- f) Mediji in avdiovizualna kultura
- g) Intermedijske umetnosti
- h) Varstvo kulturne dediščine
- i) Narodni skupnosti, romske skupnosti, druge manjšinske etnične skupnosti in priseljenci
- j) Ljubiteljske dejavnosti
- k) Mednarodno sodelovanje

a) Uprizoritvene umetnosti

V javni interes občine na področju uprizoritvenih umetnosti spadajo: produkcija in postprodukcija **APT**, ki ga bo umestila na slovenski in evropski zemljevid po svoji prepoznavnosti in kakovosti na področju dramskega gledališča, lutkovnega gledališča, plesnega gledališča, eksperimentalnega oziroma raziskovalnega gledališča, na področju sodobnega plesa, uličnega gledališča, organizacije festivalov, vse vmesne oblike ter vse mejne oblike gledaliških praks, ki črpajo iz ostalih področij ustvarjanja oziroma kreativno uporabljajo nove tehnologije, zagotavljajo pogoje za ustvarjalnost posameznika, mednarodne izmenjave, mednarodna promocija.

V postprodukciji je za občino pomembno ohranjanje in vzdrževanje visoke kakovostne ravni **gledaliških in otroških abonmajev**, ki jih organizira KC Janeza Trdine vsako leto.

Gunci Fest v organizaciji KD Taus teatra je festivalsko dogajanje na področju lutkovne dejavnosti, namenjeno je otrokom in odrasli publiki. Je prepoznaven, sprejet in uveljavljen kulturni dogodek v občini.

b) Glasbene umetnosti

V javni interes občine na področju glasbenih umetnosti spadajo: ustvarjanje izvornih glasbenih del vseh tradicionalnih in sodobnih glasbenih zvrsti, ki jih pripravljata **Novomeški simfonični orkester** ter **Pihalni orkester Krka** s poudarki na delih novomeških skladateljev in glasbenikov, koncertni cikli in festivali ter koncertna gostovanja vseh tradicionalnih in sodobnih glasbenih zvrsti v organizaciji **KC Janeza Trdine** (*Glasbeni abonma*) in **LokalPatriot** (*Klubski cikel, Jazzinty abonma, Jazzinty* in natečaj za veliko nagrado za najboljšo slovensko jazz kompozicijo *Jazzon*), **Zavod Tovarna** (*Novo mesto Izštekanj, Festival Trubadur*), *glasbeno založništvo* **Založbe Goga**, akustična in notna gradiva domačih

ustvarjalcev ter *zakladnica glasbene dediščine starih notnih zapisov v Frančiškanskem samostanu iz Novega mesta* v izvedbi in organizaciji **Edition Bizjak** Novomeškega glasbenega festivala, glasbeno-scenska produkcija (kooprodukcija Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto, LokalPatriot in KC Janeza Trdine) ter **Novomeški poletni večeri**.

c) Vizualne umetnosti

V javni interes občine na področju vizualnih umetnosti spadajo: vse tradicionalne in sodobne zvrsti likovnega področja, slikarstvo, kiparstvo, grafika, risba, fotografija, video, arhitektura, oblikovanje, organiziranje razstavnih programov in projektov, izobraževanje, skrb za slovensko likovno dediščino, informatizacija, raziskovanje in podporni projekti, vse vmesne oblike ter vse mejne oblike na področju vizualnih umetnosti.

Na področju galerijske dejavnosti izstopajo **Galerija Simulaker** s svojimi programi na področju sodobnih vizualnih umetnosti, **Galerija Jakčevega doma** Dolenjskega muzeja, ki se bo osredotočila na tradicionalne zvrsti, ter **Fotogalerija APT**.

Na področju vizualnih umetnosti izstopajo posamezni projekti, ki potekajo že več let in vplivajo na oblikovanje likovne in fotografske identitete tega prostora. To so: **Fotopub** – festival dokumentarne fotografije, **Slovenski bienale fotografije (SPOT)**, **Bienale slovenske grafike**, mednarodna likovna kolonija **Novomeški likovni dnevi**.

Na področju filmske umetnosti bo občina podpirala razvoj in delovanje **art kina** v preurejenih prostorih male dvorane APT.

e) Knjižnična dejavnost

V javni interes občine na področju knjižnične dejavnosti spadajo: najboljša možna ponudba knjižničnega gradiva v **Knjižnici Mirana Jarca**, ponudba informacij in storitev, ki so osredotočene na kulturne, izobraževalne, informacijske in socialne potrebe okolja, na informacijsko opismenjevanje in podporo vseživljenjskemu učenju; zagotavljanje prostorskih pogojev in opreme za uporabo gradiva, pridobivanje informacij in smotrna izraba prostega časa v knjižnici, omogočanje dostopa do urejenih zbirk domoznanskega gradiva za lokalne študije; zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva za slepe in slabovidne v njim prilagojenih tehnikah; izobraževanje, raziskovanje in podporni projekti, mednarodno sodelovanje, dostopnost vseh redkih in ogroženih gradiv s pomočjo restavriranja, prenosa na nadomestne nosilce, zlasti mikrofilm in elektronske medije, dostop do svetovnih virov informacij, zlasti s pomočjo elektronskih publikacij oziroma interneta, medknjižnična izposoja iz domačih in tujih knjižnic, koordiniran sistem mednarodnega številčenja publikacij oziroma storitev za mednarodno bibliografsko kontrolo.

f) Založniška dejavnost

V javni interes občine na področju knjige spada zagotavljanje pogojev za delovanje **Založbe Goga**, ki bo omogočala pogoje za literarno ustvarjalnost predvsem mladih v MO Novo mesto, založniška dejavnost (knjižno in glasbeno izvernih, kakovostnih vsebin), knjigarniško delovanje (**Knjigarna Goga**), spodbujanje bralne kulture predvsem otrok in mladih, izvirna in prevodna nekomercialna knjižna in revialna produkcija s področij leposlovja in humanistike ter umetnosti in kulture nasploh, mladinska književnost in mladinska periodika, strokovna in kritiška dela s področja kulture, promocija knjig, branja in avtorjev, literarni festivali, mednarodna dejavnost in mednarodna promocija, prevajanje slovenskih avtorjev v tuje jezike, izobraževanje, informatizacija, raziskovanje, podporni projekti in dostopnost knjig za slepe in slabovidne.

Občina bo podpirala programe in projekte, ki spodbujajo bralno kulturo (projekt Mavrična ribica) ter popularizirajo leposlovne, humanistične, strokovne knjige (Teden knjige, 23. april) v dolenjski regiji. S področja strokovne literature in strokovnih publikacij bo občina podpirala založniško dejavnost javnih zavodov s področja kulture (Dolenjskega muzeja, KC Janeza Trdine, APT).

g) Mediji in avdiovizualna kultura

V javni interes občine na področju medijev in avdiovizualne kulture sodijo revije, ki spodbujajo ustvarjalnost na področju kulture in umetnosti, vplivajo na oblikovanje kulture javnega dialoga, utrjevanje pravne in socialne države, za razvoj izobraževanja in znanosti. To so: revije **Rast**, regionalni časopis **Park**, nacionalni fotografski **Katalog Fotopub** ter **Carniola Archaeologica**.

h) Intermedijske umetnosti

V javni interes na področju intermedijskih umetnosti in uporabe spletnih tehnologij nasploh sodita **Galerija Simulaker** in **APT**.

i) Varstvo kulturne dediščine

V javni interes na področju varstva kulturne dediščine v občini spada v prvi vrsti ohranjanje arheološke dediščine (Kapiteljska njiva Marof), ki je izredno bogata in reprezentativna kulturna dediščina občine in regije, poleg tega pa tudi vsa ostala premična kulturna dediščina, povezana z zgodovino Novega mesta in regije, za katero skrbi **Dolenjski muzej Novo mesto**, za arhivsko dediščino **Zgodovinski arhiv Ljubljana**, Enota za Dolenjsko in Belo krajino, za nepremično dediščino pa je zadolžen **ZVKDS, OE Novo mesto**.

Pri tem gre v prvi vrsti za zagotavljanje materialnih in infrastrukturnih pogojev (depojev) ter ohranjanje, varovanje, dokumentiranje in prezentiranje dediščine, omogočanje njenega preučevanja ter zagotavljanje njene dostopnosti, poleg tega pa še preprečevanje njene ogroženosti in posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebine, oblike in s tem vrednost dediščine, skrb za uveljavljanje in razvoj sistema varstva dediščine, mednarodna dejavnosti, mednarodna promocija, izobraževanje, informatizacija, raziskovanje in podporni projekti.

Najpomembnejši projekti do leta 2013 so naslednje postavitev:

- nova stalna arheološka razstava v Dolenjskem muzeju (Križatija – 2008),
- stalna razstava o zgodovini in razvoju Novega mesta z zgodovino Dolenjske v 20. st. (2012),
- prednosten seznam obnove nepremične kulturne dediščine s poudarkom na Novem mestu (2008–2013).

j) Narodni skupnosti, romske skupnosti, druge manjšinske etnične skupnosti in priseljenci

V javni interes za kulturo v občini na področju romske skupnosti ter narodnih skupnosti sodi spodbujanje delovanja posameznih društev, ki skrbijo za ohranjanje maternih jezikov skupnosti, dejavnosti na vseh drugih področjih kulture (razstave, folklor, kulturni stiki s svojimi državami). Na tem področju kulture delujejo Hrvaško kulturno združenje, KUD Žumberak, Srbsko kulturno društvo in Romsko društvo Romano veseli.

k) Ljubiteljske dejavnosti

V javni interes na področju ljubiteljskih dejavnosti v občini spada predvsem skrb za razvoj najboljših kulturnih društev v občini. Podpora občine tem društvom občina izkazuje, da jim prizna status delovanja v javnem interesu ter jih finančno izdatneje podpre v primerjavi z ostalimi društvi. Za tovrstno financiranje občina zagotovi v proračunu višja sredstva ter izdela kriterije, na osnovi katerih se priznava status delovanja društva v javnem interesu v občini (trenutno so to: **KD Kres**, **KD Pihalni orkester Krka**, **KUD Mestna godba Novo mesto**, **MePZ Pomlad**).

Poleg zgoraj naštetih je treba omeniti kulturna društva **MePZ Novo mesto**, **Društvo Naprej Nazaj**, **Akcija – društvo za razvijanje idej**, **KD Taus teater** in **KUD Krka**, ki po svoji kakovosti, prepoznavnosti in aktivnosti izstopajo v lokalnem prostoru.

Podpora občine društvom je tudi zagotovitev primernih in trajnih prostorov za njihovo uspešno delovanje in promocijo.

Posebne vsebine na področju kulture predvsem med dijaki in študenti razvija **Društvo novomeških študentov**.

I) Mednarodno sodelovanje

Novomeški kulturni producenti in ustvarjalci se kot posamezniki in ustanove povezujejo z ustvarjalci, izvajalci in organizatorji dogodkov v tujini. Pravzaprav vsak kulturni subjekt navezuje in vzdržuje stike tam in toliko, kolikor ocenjuje, da je to za njegovo delo, kakovostno izvajanje dejavnosti in zagotavljanje pestre ponudbe za obiskovalce potrebno ter koristno.

Posebej lahko izpostavimo **Dolenjski muzej** z mednarodnimi partnerstvi pri restavriranju in predvsem predstavitev arheološke dediščine, Knjižnico Mirana Jarca, ki že več let sodeluje z Gradsko knjižnico Ivan Goran Kovačič, matično knjižnico za Slovence na Hrvaškem, s katero bienalno organizirajo mednarodna strokovna srečanja pod imenom Knjižnica – igrišče znanja in zabave, **LokalPatriot** s Fotografsko izkušnjo, ki jo izvaja v koprodukciji s 33 državami članicami Sveta Evrope pod koordinacijo katalonskega kulturnega ministrstva ter s festivaloma Jazzinty in Fotopub, ki jih izvaja v koprodukciji s številnimi veleposlaništvami in z mednarodnimi kulturnimi ustanovami. Na področju festivalskega dogajanja in t. i. open air festivals deluje **Rock Otočec, d. o. o.**, ki organizira Rock Otočec že 10. leto in ima 30-letno tradicijo. Sodi med največje open air festivale v JV regiji Evrope. V mednarodnem prostoru z lastno produkcijo in ambicijo po mednarodnem sodelovanju delujeta tudi **APT** in **Založba Goga**.

Izpostavimo pa lahko tudi ostala manjša mednarodna sodelovanja – gostovanja naših umetnikov v tujini kot tudi gostovanja tujih umetnikov pri nas (nosilci so **Kulturni center Janeza Trdine**, Fotogalerija APT, **Galerija Simulaker**, **Založba Goga**, **kulturna društva** ...). Teh povezav je veliko, so pestre, zasnovane in izvedene pa so v skladu s politiko zavodov oz. društev.

Zagotovo pa novomeška kultura lahko dvigne, poglobi in razširi raven mednarodnega sodelovanja predvsem na področjih mednarodnega sodelovanja v obliki mednarodnih izmenjav, mednarodne koprodukcije, participacije v mednarodnih fondih, večstranskih in dvostranskih povezav, izobraževanja, informatizacije, raziskovanja in podpornih projektov.

EVROPSKA PRESTOLNICA KULTURE 2012

V letu 2007 je mesto Maribor s partnerskimi občinami, med katerimi je tudi MO Novo mesto, na nacionalni ravni izbrano za Evropsko prestolnico kulture 2012 (kandidaturo mora potrditi še Evropski svet).

Programski koncept NOVEGA MESTA

- KULTURNA DEDIŠČINA: ARHEOLOGIJA HALŠTATSKEGA OBDOBJA (izvajalec: DOLENJSKI MUZEJ NOVO MESTO); vrednost projekta 45.000,00 EUR;
- UPRIZORITVENA UMETNOST: lastna produkcija ANTON PODBEVŠEK TEATRA (APT), 4 premierne uprizoritve s področij sodobnega gledališča, otroškega gledališča, sodobnega plesa in muzikla; vrednost projekta 333.835,00 EUR;
- FOTOGRAFIJA: festival in mednarodna delavnica FOTOPUB (izvajalec: Zavod LOKALPATRIOT); vrednost projekta 55.000,00 EUR;
- GLASBA: festival, mednarodna delavnica in koncertni cikel JAZZINTY (izvajalec: Zavod LOKALPATRIOT); vrednost projekta 85.000,00 EUR;
- MLADINSKA KULTURA: ROCK OTOČEC (izvajalec: ROCK OTOČEC, d. o. o.); vrednost projekta 300.000,00 EUR.

Vsak posamezni programski sklop je natančno opredeljen in je sestavni del prijave mariborske kandidature, ki sta jo potrdila ministrstvo za kulturo in državni zbor.

Skupna ocenjena vrednost projektov brez investicij znaša 818.835 EUR.

Na področju investicij sta vključena Narodni dom in APT v skupni vrednosti 6.500.000,00 EUR.

2.4. PROMOCIJA KULTURE

Cilj promocije je povečanje dostopnosti kulture, dostopnost celovitih informacij o kulturi in zagotavljanje kakovostnejšega strokovnega in znanstvenega vrednotenja kulture ter povezovanje različnih informacijskih sistemov. Zato je treba:

- angažirati novi Zavod za turizem, ki bo skrbel za organizacijo, informatizacijo, medijsko podporo in usmerjevalni sistem,
- uveljaviti informatizacijo v kulturi,
- zagotoviti, da bo medijska podpora kulturi prepoznavna (kulturni koledarčki v posameznih tiskanih in elektronskih medijih).

2.5. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE V KULTURI

Ena ključnih prednostnih nalog kulturnih politik je spodbujanje programov in projektov, ki povezujejo kulturno, izobraževalno in znanstveno sfero ter področje medijev in ki spodbujajo učečo se populacijo vseh starostnih stopenj tako k spoznavanju kulture kot tudi k ustvarjanju. S tem se zvišuje kulturno pismenost, kar je tudi eden izmed ciljev Konvencije o otrokovih pravicah. Namen vzgoje in izobraževanja v kulturi je v prepletanju vseh učnih programov tako v šolah kot pri kulturnih producentih z namenom vzgoje mladih kot uporabnikov kulture in kot prihodnjih kulturnih ustvarjalcev. Cilj je usmerjen k temu, da se znotraj programov in projektov, ki jih sofinancira Mestna občina Novo mesto, zviša delež vsebin, namenjenih otrokom in mladim.

Glede na pomen izobraževanja v kulturi tako potrošnikov kot ustvarjalcev bo občina **prednostno sofinancirala izobraževalne programe**, ki jih aktivno, uspešno in učinkovito vodijo **Kulturni center Janeza Trdine** (kulturno-vzgojne vsebine za otroke in mladino), **JSKD, OI Novo mesto** (delavnice s področja plesa, likovne, lutkovne, folklorne dejavnosti za otroke in odrasle, seminarje za zborovodje, gledališke dejavnosti), **Dolenjski muzej Novo mesto** (muzejske delavnice za vse starostne skupine z vseh področij muzejskega dela), **APT** (Akademija pri gledališču za srednješolce), **LokalPatriot** (mednarodni delavnici Fotopub in Jazzinty, Multimedijski center Dolenjske), **Knjižnica Mirana Jarca** (spodbujanje branja, kreativne delavnice, pomoč mladim uporabnikom z motnjami pri branju: disleksija, migranti, Romi, posebne potrebe; funkcionalno opismenjevanje) in **Založba Goga** (bralna kultura pri mladih in odraslih). Organizacije, programi in projekti, ki bodo delovali tudi na področju kulturno-vzgojnih vsebin in izobraževanja v kulturi za različne starostne stopnje, bodo na Mestni občini Novo mesto obravnavani prednostno.

2.6. KULTURNA POLITIKA

Temeljna naloga kulturne politike v občini je, da je transparentna, usklajena, organizirana in razvojno naravnana. Podpirati mora sodobne in raznolike oblike kulturno-umetniškega ustvarjanja, povezovanje kulturnih organizacij ter različnih oblik, stilov in miselnih tokov znotraj sodobne kulturne produkcije. Na drugi strani je naloga občinske kulturne politike ohranjanje, oživljanje in aktualizacija kulturne dediščine, saj predstavlja identiteto kraja, njeno avtohtonost in prepoznavnost. Občina kot ustanoviteljica štirih javnih zavodov na področju kulture mora odgovorno spodbujati *razvoj* redne dejavnosti teh javnih zavodov, temu primerno zagotavljati ustrezne pogoje in finančna sredstva za delovanje.

Občina ne bo, ne sme in ne more kakor koli usmerjati ali določati konkretnih kulturnih vsebin. Hkrati se občina ograjuje od presoje o njenih pojmovnih, svetovnonazorskih in estetskih vsebin in bo tudi v prihodnje v okviru svojega proračuna zagotavljala finančna sredstva za izvedbo kulturnih programov v javnem interesu tako za javne kot za zasebne producente. Merilo bodo strokovna mnenja s področja kulture, umetnosti ter druge strokovne javnosti. Finančno bodo v okviru proračunskih zmožnosti izdatneje podprti projekti in programi, ki so namenjeni ohranjanju identitete mesta oz. regije, ustvarjalnosti in izvirnosti, prepoznavnosti in promociji lokalnega prostora na nacionalni in mednarodni ravni.

2.6.1. SOFINANCIRANJE JAVNIH ZAVODOV

MO Novo mesto kot ustanovitelj javnim zavodom zagotovi sredstva iz proračuna MO Novo mesto za njihovo redno dejavnost (plače in materialne stroške ter sredstva za uresničitev njihovih programov, ki jih zavodi ob rednem letnem načrtu predložijo ustanovitelju brez prijave na razpis). Na razpise MO NM pa se lahko prijavijo le s projekti, ki niso zajeti v rednem programu, s tem da morajo svoj prijavljeni redni program v celoti uresničiti.

Občina bo tudi v prihodnje zagotavljala sredstva za organizacije, ki jih je ustanovila država in so sofinancirane v deležu za plače, materialne in programske stroške (Javni sklad za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Novo mesto, Zavod za varstvo kulturne dediščine RS, Območna enota Novo mesto, in Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino). Sredstva bodo zagotovljena v deležih za izvajanje projektov ali programov na lokalni ravni na podlagi razpisov oziroma pogodb. Sofinanciranje sredstev za delovanje organizacij občina zagotavlja za vsakokratno proračunsko obdobje.

Občina bo v prihodnje javne zavode načrtno spodbujala tudi h kandidiranju za pridobitev sredstev iz nacionalnih in evropskih virov. V ta namen je treba dodatno angažirati **Razvojni center**, ki bi za potrebe javnih zavodov lahko opravljali storitve, povezane s kandidaturami na razpisih s področja družbenih dejavnosti in človeških virov.

2.6.2. KADRI

Za izvajanje kulturnih programov in projektov so odločilni kadri kot strokovno usposobljeni organizatorji in svetovalci pri izvedbi lastnih programov. Načrtno vlaganje v kadre na tistih področjih kulturnega izobraževanja, ki jih šolski sistemi ne vključujejo, je nujni pogoj za dolgoročno uspešno delo na področju kulture.

Občina se mora aktivneje vključiti v upravljanje s kadrovskimi potenciali na področju kulture z različnimi oblikami:

- s sofinanciranjem bo podpirala perspektivne posameznike pri njihovem strokovnem usposabljanju,
- s štipendijsko politiko bo spodbujala k izobraževanju za tiste poklice, ki so za razvoj umetnosti in kulture v Novem mestu nujno potrebni.

Na področju kadrov bo treba realno slediti razvojnim potrebam, ki jih izkazujejo javni zavodi (ne glede na standarde in normative), saj se pri posameznih projektih odpirajo možnosti vključevanja zunanjih sodelavcev za določen čas. Predvsem tam, kjer z razpoložljivo delovno silo v javnih zavodih ni mogoče zagotoviti ustrezne strokovnosti in pričakovane ravni zaradi preobremenjenosti že zaposlenih.

2.6.3. JAVNI RAZPISI IN POZIVI

Vsem izvajalcem kulturnih programov in projektov, ki so ključni za kulturno in turistično podobo in ponudbo Novega mesta in regije, je treba na razpisih zagotoviti dovolj sredstev za njihovo uresničitev.

Postopki naj bodo izvedeni pravočasno, bolj kakovostno, transparentno in bolj strokovno (primer dobre prakse je Ministrstvo za kulturo), izvajanje finančnih obveznosti občine in

vsebinskih obveznosti izvajalcev pa naj bo bistveno doslednejše. Razpisi naj omogočajo večletne pogodbe o sofinanciranju kulturnih vsebin, ki to zahtevajo.

Razpisi naj se objavijo proti koncu leta za naslednje koledarsko leto, saj se le tako lahko omogoči kulturnim producentom smotrno načrtovanje programskih aktivnosti in načrtovanje letnih načrtov dela nasploh.

Poleg v uvodu in zaključku podanih meril za izbor prednostnih projektov in projektov, ki jih bo občina izdatneje podprla, naj se kot eno prednostnih meril upošteva tudi uresničitev posameznega izvajalca kulturnih programov in projektov pri pridobivanju finančnih sredstev iz nacionalnih, evropskih in drugih virov zunaj občine.

2.6.4. JAVNO ZASEBNA PARTNERSTVA IN KONCESIJE NA PODROČJU KULTURE

Treba je odpreti možnosti dodelitve koncesij za posamezna področja kulturnih dejavnosti in drugih dejavnosti v javnem interesu. V postopke dodeljevanja koncesij na področju kulture je treba opredeliti dejavnosti, ki bodo zajete v koncesijskih pogodbah, izdelati kvalitetne pravne podlage, opredeliti kriterije in merila za dodelitev koncesije, opredeliti naloge, dolžnosti in odgovornosti koncesionarja in koncedenta, finančne okvirje in zagotoviti dosleden in oster nadzor.

Kulturne dejavnosti, primerne za dodelitev koncesij v lokalnem prostoru, trenutno izvajata potencialna koncesionarja: zavod LokalPatriot (sodobne vizualne in intermedijske umetnosti, mladinska kultura ter sodobne glasbene umetnosti) in Založba Goga (založništvo ter medijska in avdiovizualna kultura).

Poleg dodeljevanja koncesij za izvajanje dejavnosti zasebnim producentom, delujočim na tistih kulturnih in družbenih področjih, na katerih občina nima posrednih lastnih aktivnosti, so koncesije zagotovo dobra rešitev tudi za dodelitev upraviteljskih in izvajalskih pravic ter obveznostih za tiste programske projekte, katerih ustanoviteljica ali idejna pobudnica je MONM. Dodelitev večletnih koncesij bi za omenjene projekte zagotovo pomenila razvojno priložnost, saj bi jih koncesionar v obdobju več let zagotovo lažje samostojno tržil, razvijal in z njimi kandidiral za sredstva pri morebitnih drugih financiranjih.

3. ZAKLJUČEK

Dokument Strategija kulture v Mestni občini Novo mesto v obdobju 2007–2013, 2. del, predstavlja smernice razvoja na vsebinskem in infrastrukturnem kulturno-umetniškem in zgodovinskem področju občine in regije ter sistemskem in finančnem urejanju na tem področju. Poudarek je predvsem na vsebinah, ki so izstopajoče po svoji kakovosti, inovativnosti in izvirnosti v regijskem, slovenskem ali evropskem prostoru. Kulturni producenti bodo finančne deleže uporabili racionalno in tako kot je v zakonu določeno, sredstva bodo namenjena razvoju kulturno-umetniških praks in dejavnosti.

Obstoječi dokument se bo že zaradi narave tega področja letno evalviral in dopolnjeval, saj tudi kultura in umetnost predstavljata živo materijo, ki se nenehno razvija in spreminja.